

57-64

57 pa dejas ceļu

1981.g. aprīlī

PDC 57

Ārzemju ciemiņi aizbraukuši, bet par viņiem variet vēl lasīt Vasaras vidusskolas dienas grāmatā un kursu aprakstā. Cerams, ka, aizbraukuši mājās un atkal iegājuši parastās dienas gaitās, viņi tomēr mūs atcerēsies un atrakstīs, kā solīja.

LJAA sākusī izdot savu žurnālu. Apsveicam. Jo vairāk raksta un lasa, jo labāk. Tomēr nevaru palaist garām A. Putniņa ievadrakstu bez piezīmēm. Viņš saka, ka viens no iemesliem, kāpēc žurnāls ir vajadzīgs ir, ka LJAA nav varējusi publicēt Pa dejas ceļā tādus rakstus kādus vēlējušies. Gribētu šeit atzīmēt, ka esam publicējuši visu, ko mums LJAA ir atsūtījusi, esam aktīvi meklējuši rakstus par LJAA aktivitātēm (Jaunatnes dienām, kursiem) un bieži, atbildes trūkuma dēļ, esam paši sameklējuši informāciju par šīm aktivitātēm. Otrs dotais iemesls ir, ka ne visi LJAA biedri saņem Pa dejas ceļu. Jāsaka, ka par šo atkal neesam vainīgi. Solījām Centrālajai valdei un nodaļu valdēm piegādāt tik žurnālu, cik viņiem būtu biedri, kas nav deju kopas. Ja LJAA biedri žurnālu nesāņem, tad tā ir nodaļu izplatīšanas problēma. Esam ar mieru turpināt sadarbību ar LJAA un noteikti turpināsim publicēt rakstus par visādām jauniešu aktivitātēm. Pašlaik gaidu atbildi no LJAA Centrālās valdes priekšsēža par turpmāko LJAA un Pa dejas ceļu sadarbīšanos.

Domājot, ka pagājušā numura saturs būtu pietiekoši pievilcīgs, ievietoju sludinājumu Austrālijas latviešu meklējot jaunus abonētus. Vajadzēja iegūt 3 abonētus, lai tā lieta atmaksātos. Saņēmu tikai vienu atbildi! Un tā bija no cilvēka, ko nezināmu iemeslu dēļ bijām pazaudējuši no sava abonentu saraksta. Viņš domāja, ka esam jau sen darbību izbeiguši, bet redzot sludinājumu pieprasīja visus savus nokavētos žurnālus! Kas teica, ka sludināties atmaksājas?

Mūsu Melburnas kolēģa draugiem Ziemsvētkos dāvina Pa dejas ceļu abonementus. Cik ļoti labi būtu, ja arī citi lasītāji sekotu šim brīnišķīgam piemēram. Dāvināt jau arī var Lieldienās, Vārda dienās, Dzimšanas dienās, Iesvētībās, 18. novembrī un citās reizēs. Tikai \$8!

Juris Ruņģis

Redaktors	Juris Ruņģis
Techniskais redaktors	Jānis Dūšelis
Saimnieciskās daļas vadītāja	Anna Majoriņš
LJAA pārstāve	Māra Rozīte
Pārstāve Melburnā	Ināra Zemītis
Pārstāve Adelaidē	Maruta Šmits
Redakcijas locekļi	Andris Kariks, Kārlis Paegle, Lauma Pitrāne, Valda Siksna, Brigita Strode, Andrejs Upenieks, Sane Upeniece.
Vākus darinājis	Kārlis Paegle

Viena gada abonements (6 numuri) maksā
\$A8.00 Austrālijā, un ārzemēs pa lēno pastu.

*

Sludinājumi maksā
1 lapaspuse — \$A20.00
½ lapaspuse — \$A10.00
¼ lapaspuse — \$A 5.00.

*

Iepriekšējie numuri dabūjami pret pasta izmaksu.

*

Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi
Austrālijas dolāros uz ALTDK vārdu.

Redakcijai piesūtītie izdevumi: LJAA žurnāls nr. 1; MIJA nr. 6; Jaunā Gaita nr. 131; JKS apkārtraksti nr. 102 un 103

Ar vārdu, segvārdu vai iniciāļiem parakstītie raksti ne vienmēr atbilst redakcijas viedoklim.

PA DEJAS CEĻU 57
1981. g. aprīlī

izdod

Austrālijas latviešu tautas deju kopas

PA DEJAS CEĻU 57
April, 1981

published by

Australian Latvian Folk Dancing Groups

Adrese — 21 Margaret Street, ROSEVILLE, NSW 2069, Australia

MATERIĀLI PDC 58 IESNIEDZAMI LĪDZ 1981. GADA 15. MAIJAM

(AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU TAUTAS DEJU KOPAS)

Mīlais dejotāj!

Tu piederī spēcīgai Tavu interešu paudējai un aizstāvētājai – Austrālijas latviešu tautas deju kopu apvienībai – ALTDK.

Tās sākumi bija 60os gados un tās pirmais vadītājs bija Aleksandrs Grimms. Toreiz, galvenā vajadzība apvienoties bija tautas deju materiālu pierakste un kultūras dienu privilēģiju ieskaitīšana tautas deju kopām un to dalībniekiem.

Kopš tā laika ALTDK ir augusi, un tās darbības loks ir paplašinājies.

Šodien, ALTDK ir balstiesīga organizācija pie Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) un saņem tās morālo un finansiālo atbalstu. Tā arī sadarbojas ar Latviešu tautas deju apvienību (LTDA) Amerikā, un nozīmē referentus pie Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda (PBLA KF) tautas deju nozares. ALTDK vadību ievēl gada pilnsapulcē, un tajā patlaban ir apvienojušās 10 Austrālijas tautas deju kopas.

ALTDK galvenie mērķi ir:

- tautas deju kopējā sadarbošanās,
- tautas deju kopu interešu paaugstināšana un aizstāvēšana,
- tautas deju un pārējās folkloras vākšana,
- tautas deju vadītāju kursu organizēšana, un
- sadarbība ar ārpus Austrālijas esošām tautas deju kopu apvienībām.

ALTDK galvenā domu izpausme un sazināšanās ceļš ir žurnāls **Pa dejas celu**.

Mīlais dejotāj, tas ir *Tavs žurnāls*. Tajā Tu atradīsi aprakstus un stāstījumus par atsevišķo kopu darbību un notikumiem; Tavu līdzdejotāju rakstus gan par notikumiem parastajā ikdienā, gan latvietības problēmu risinājumus; kā arī aprakstus un stāstījumus par mūsu tautas folkloru.

Lasi, un arī raksti. – Ja Tev ir problēmas, vai arī kādi konstruktīvi ieteikumi ALTDK darbības laukā – raksti ALTDK vadībai. Ja ar savām domām vai ieteikumiem vēlies dalīties ar pārējo dejotāju saimi – raksti PDC žurnāla. Nebaidies par latviešu valodas izteiksmi – redakcijas darbinieki pielabos. Un, manuprāt, ikviens mēģinājums rakstīšanas laukā jau ir pirmais solis valodas pieturēšanā.

Nākamajā numurā pastāstīšu Tev par atsevišķajām deju kopām.

Ar sveicību, Tava 1981. gada ALTDK vadītāja

Skaidrīte Darius

Vadītāju adreses

PERTA

Pērkonītis

Andra Kīna
Lot 66 Johnstone Rd
PARKERVILLE, W.A. 6553

ADELAIDE

Auseklītis

Maruta Šmita
5 Ebor St
MILE END, S.A. 5031

MELBURNA

Daugavieši/Sakta

Aleksandrs Grimms
33 Greenbank Cres.
PASCOE VALE, Vic. 3044

Ritenītis

Ilga Beck
63 Lebanon St
STRATHMORE, Vic. 3041

Sprīdītis

Rasma Celma
15 Damala St
EAST DONCASTER, Vic 3109

KANBERA

Sprigulītis

Skaidrīte Darius
34 Gunn St
YARRALUMLA, ACT 2600

SIDNEJA

Jautrais pāris

Juris Ruņģis un Sane Upeniece
21 Margaret St
ROSEVILLE, NSW 2069

Rota

Ēriks un Ileana Zvirbuli
20 Kurrajong St
PENNANT HILLS, NSW 2120

BRISBANE

Pastalnieki

Vivs Alsters
139A Raeburn St
MANLY, Qld 4179

Senatne

Laima Lodina
15 Wilden St
PADDINGTON, Qld 4064

1. LJAA KONGRESA ZĪNAS

Juris Benķis

KONGRESA VIETA

Marta vidū četri rīcības komitejas locekļi pavadīja nakti un rītu kongresa vietā pārrunājot tehniskās vajadzības ar vietas īpašniekiem.

Visi četri piekrita, ka apkārtnē skaista, gultas ērtas, un ka pēc svaigā gaisa ieelpošanas ceptas brokastis noder un garšo. Ciemiņos radās arī iespaids, ka Kevins un Pata Hatčinsoni (īpašnieki) ir atraduši dziļu aku pilnu karstas kafijas, jo krūzītes pienāca bez apstājas.

Vietas apskatē varējām sadalīt telpas darba grupām, bērnu dārzam un citām vajadzībām. Gulēšana lielākai daļai kongresniekiem būs divinieku "kabīnēs" (skat. attēlu), bet ģimenes ar bērniem pārnakšņos lielākā ēkā ar 20 divinieku istabām.

Katrai gultai ir elektriska sega un divas parastās segas, bet pašiem jāņem līdzī spilvendrānas un palagi vai guļammaisi. Ja aizmirstās, varēs palagus uz vietas īrēt (maksās \$1).

PROGRAMMA

Līdz šim nav bijis vajadzīgs ko mainīt un programma pastāv, kā jau publicēta. Jāatkārto, ka programmu sastādīja ar nodomu dalībniekus iesaistīt — nevis sniegt informāciju tādā veidā, kā kursos vai skolās.

Par atsevišķām programmas daļām sniegsu dažas piezīmes.

PANELIS "LJAA LĪDZ ŠIM" (piektdien, 15. maijā plkst. 10.30)

Panelis sastādīts no bijušiem un tagadējiem LJAA "aktīvistiem". Pārskatot līdzšinējo darbību ceram mantot arī idejas un mērķus nākotnes darbībai.

PANELIS "AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU SABIEDRĪBAS ANALĪZE" (sestdien, 16. maijā plkst. 10.00)

Šeit dzirdēsim uzskatus no divām paaudzēm — tie, kas bija jaunieši, kad viņi iebruca Austrālijā un viņu bērni — šodienas jaunieši. Dzirdēsim kā — jeb vai — uzskati ir mainījušies vairāk nekā 30 gados.

Visiem iecerētiem paneļa dalībniekiem ir jau izsūtītas "vadlīnijas", kurās uzstādīti vairāki jautājumi. Atbildes uz šiem jautājumiem varēs salīdzināt un iztirzāt. Tā kā mums viens paneļa dalībnieks ir atteicies piedalīties, tad npublicēsim vārdus, kamēr neesam absolūti droši, ka viņi būs.

DARBA GRUPAS (piektdien un sestdien)

1. Latviešu jauniešu sabiedriskā un kultūrālā nozīme un loma (vada Brigita Strode)
2. Latviešu jauniešu izglītība un latviskuma saglabāšana (vada Māra Rozīte)
3. Latviešu jaunietis un pasaules politika (vada Uldis Ozoliņš)
4. Vispasaules kongress (vada Aldis Putniņš)
5. Latviešu jaunietis un kultūras sakari (vada Viesturs Karņups).

Darba grupu vadītāji ir visi pazīstami kā spējīgi, pieredzējuši jaunieši. Jāuzsver, ka viņu loma nav skolotāju/referentu, bet tieši diskusiju vadītāju.

Viens no darba grupu galvenajiem mērķiem ir sagatavot propozīcijas kopsapulces lemlšanai. Šo propozīciju pieņemšana vai noraidīšana noteiks LJAA turpmāko darbību. Tā kā darba grupas ir tik svarīga daļa no kongresa, būtu ieteicams dalībniekiem sagatavoties pirms kongresa, lasot pieejamos materiālus utt.

TAUTISKAIS VAKARS (piektdien, 15. maijā plkst. 20.00)

Šī vakara vadītāja Zinta Ozoliņa ir turpinājusi kongresa tematu, t. i., kongresnieku piedalīšanos. Vakars nav domāts kā formāls priekšnesums, kur ir "mūris" starp dalībniekiem un skatītājiem. Ceram, ka visas Austrālijas deju kopas piedalīsies, parādot kautko no sava repertuāra un iesaistot visus klātesošos. Būs arī tautiskās mūzikas priekšnesumi un rotaļas.

Gulēšana

FILMAS (sestdien, 16. maijā plkst. 20.00)

Attēlā redzams lauku ķīnītis, kur notiks filmu izrāde. Ceram dabūt filmas no Latvijas, bet pašlaik nav konkrētu ziņu. Kad zināsim noteikti, tad publicēsim filmu nosaukumus.

Ķīnītis

PUSNAKTS DZEJA (sestdien, 16. maijā)

Šī uzveduma vadītāja Māra Rozīte mums sola dekadentu vakaru ar netikvien dzejām, bet arī skaņu efektiem un diapoziīviem.

KOPSAPULCE (svētdien, 17. maijā)

Līdz šim, Jaunatnes dienās, LJAA kopsapulce ir bijusi nolikta kādā klusā stūrītī, lai netraucētu pārējās izdarības. Kongresa rīcības komiteja uzskata kopsapulci kā kongresa svarīgāko daļu, jo, kā jau minēts, tur nosaka turpmāko LJAA darbību. Tādēļ esam veltījuši kopsapulcei veselu dienu.

BALLE (svētdien, 17. maijā)

Ballē trakošanu pavadīs Melburnas "Junda" un "Ļembasts", bet klusākai pārmaiņai dziedās Ruta Šķobe.

DEBATE "IR KULTŪRA BEZ VALODAS" (pirmdien, 18. maijā)

Šo tematu debatēs formālā veidā ar par un pret runātājiem.

KONGRESA KRITIKA (pirmdien, 18. maijā plkst. 11.30)

Šeit dos iespēju visiem kongresa dalībniekiem kļūpt virsū rīcības komitejai par nepareizu rīcību.

BĒRNU DĀRZU vadīs Ingrīda Brennere. Ceram arī, ka citi būs ar mieru izpalīdzēt Ingrīdai.

PIETEIKŠANĀS

Tā kā ēšana būs vietas īpašnieku atbildībā, ir ļoti svarīgi, ka visi dalībnieki piesakās laicīgi. Tas it sevišķi attiecas uz tiem dalībniekiem, kuri nevarēs piedalīties visā kongresā. Lūdzu tiem mums paziņot tieši kad viņi ieradīsies un kad dosies prom. Ja nepiedalās visā kongresā, tad nebūs jāmaksā pilnā dalības maksa — var rēķināties ar ap \$20 par vienu diennakti. Par atsevišķām maltītēm un programmas daļām ziņosim vēlāk.

BEIGAS

Tātad, kongresa rīkošanas darbi rāpo uz priekšu. Daram ko varam, bet vienīgā lieta, ko nevaram apsolīt ir cilvēkus. To tikai JŪS varat darīt — tādēļ piesakaties, maksājiet un BRAUCIET!!!

Nemat līdz draugus, dziesmu grāmatas, ģitāres, kokles, blūmīzerus — un neaizmirstiet palagus!

ATGĀDINĀJUMS

Kongresa piedalīšanās var maksāt tikai \$1 — ja vinnē loteriju. Biļetes dabūjamas pie visiem rīcības komitejas locekļiem.

Administrācija

LJAA 1. KONGRESS

Viktors Brenners

Pertas Kultūras dienu laikā radās nesaprašanās starp ALTDK vadītāju pilnsapulci un 1. ALJK rīcības komiteju. Šai trimdas pusē ir iegājies, ka uz šo pilnsapulci ierodās visi tautas deju kopu vadītāji un kāds pārstāvis no katras komitejas vai organizācijas, kas nākamā gadā domā rīkot tautas deju uzvedumu. Pēdējos 19 gadus ir bijis kāds no Jaunatnes dienu rīcības komitejas, jo katru gadu ir bijušas Jaunatnes dienas un katrās JD ir bijis tautas deju uzvedums.

Šogad nenotiks Jaunatnes dienas, bet Kongress, un tā programmā nebūs tautas deju uzvedums, bet tautisks vakars, kurā būs tautas dejas, bet tās nebūt nebūs vakara smagumpunkts (jo būs arī dziedāšana, rotaļas un veco parašu piekopsana). Vai tad kādam pārstāvim būtu bijis jāierodās uz

Ēdamzāle

ALTDK Pertas sēdi, izskaidrot, ka tas nebūs tautas deju uzvedums — vai tas bija pareizi, ka vakara rīkotāji prasīja atsevišķiem cilvēkiem vai grupām, vai viņi gribētu dziedāt, spēlēt, dejojot tautiskā vakarā un tad vēlāk, kad viņi zinātu visu, kas un kur būs, izskaidrot, kā būs.

Fakts ir, ka sakarā ar to, ka šogad būs Kongress un ne Jaunatnes dienas, būs maiņas — un ne tikai tas, ka jaunieši pulcēsies ārpus lieliem latviešu centriem un programma būs citādāka, bet arī būs ideoloģiskas maiņas, kas varētu ietekmēt Austrālijas latviešu jaunatnes turpmāko domāšanu. Tas nenozīmē, ka rīcības komiteja ar tiešu nodomu kādu pārstāvi nesūtīja uz ALTDK pilnsapulci, bet, ka viņi nezināja un arī neparedzēja, cik svarīgi būtu bijis, ja kāds būtu varējis piedalīties.

JD jēga ir parādīt cilvēkiem ko mēs protam, bet Kongresa jēga ir uzzināt, kas mēs esam un ko mēs daram. Jā, būs daudz vairāk runāšanas, bet cerams, ka tās būs raitas diskusijas, “brainstorming” sesijas un nevis vienpusīgas runas. Es zinu, ka tas var notikt, jo biju Pertas kursos, kur, visievērojamāk pēc Sarmas Muižnieces Madrides referāta un kursu kritikā, daudz jauniešu izteica sarežģītas domas spēcīgā un sakarīgā latviešu valodā.

Kongress ir domāts kā arēna (spēles laukums), kur latviešu jaunieši var satikties un vingrināt savas mēles un smadzenes un atvasināt savu identitāti, un tad, kā pārmaiņu, izvingrot kājas un rokas sportā vai dejā, vai tikai staigājot pa skaisto apkārtni. Un šis ir ieteikums, kā vislabāk izbaudīt Kongresu, jo nevienam nav obligāti jāierodās uz visu dienas kārtību, BET (i) būtu jaukāk, ja mēs visi esam kopā, un (ii) nedrīkst citus dalībniekus traucēt.

Kautkādi, rīcības komitejai ir jātiek pāri komunikācijas plaisai, kas patlaban eksistē, kad cilvēki runā par Kongresu. Vieglākais būtu, ja visi būtu optimistiski un pretimnākoši un jaunieši domātu, ka \$50 nav daudz naudas, un ka četras dienas nav ilgs laiks kaut ko jaunu pārdzīvot. (Ja strādājošie jaunieši nevar dabūt divas dienas brīvas, tad var atbraukt tikai uz nedēļas nogali, bet piesakāties iepriekš, jo mums jākārto “paika”.) Tad visi varētu iedomāties, ka Kongress izdosies labi. Bet līdz šim daudz jauniešu grib salīdzināt Kongresu pār-mērīgi daudz ar kursiem un citi vēl gribēja rīkot Jaunatnes dienas paši uz savu roku, kaut pēdējās Jaunatnes dienas pilnsapulcē nolēma šogad rīkot Kongresu.

Šo rakstu beidzot, es gribu metafīziski izpausties — cilvēki ir tik dziļi iedzīvojušies “savās pasaulēs”, ka viņi nezina, ko sagaidīt no maiņām, piemēram, rīcības komitejas vadītājs, Juris, nezina dzīvi bez kongresiem, bet “ožu” latvieši nezina dzīvi bez Jaunatnes dienām. Tādēļ inteliģencijai būtu jāskaidro masai kādas maiņas viņi paredz un masai būtu pozitīvi jāatsaucas ar kritiku un palīdzību. Citādi, mēs nekad nebūsim gatavi uz nākošo revolūciju.

PIELIKUMS — 1. marts bija pēdējā diena, kad varēja par pazeminātu cenu pieteikties uz Kongresu. Mēs (rīcības komiteja) šo atlaidu piedāvājām, jo līdz 10. martam mums ir jāiemaksā Kongresa vietas saimniekam 2/3 visas naudas. Bet iznāca, ka mums bija jāaizņemās daži tūkstoši dolāru kā rīcības kapitālu, bija jāteorizē, cik dalībnieku būs, un būs vēl citīgāk jāreklamē, lai pakuplinātu dalībnieku skaitu. Līdz 1. martam bija pieteikušies 29 dalībnieki (to starpā 3 no Pertas un 2 no Brisbanes. Apsveicam.). Tagad, mums būs vairāk jāstrādā un jums būs vairāk jāmaksā.

Brīvā dabā

31. KD Brisbanē

DEJOSIM BRISBANĒ!

Laima Lodiņa

Austrālijas latviešu 31. kultūras dienas šogad notiks Brisbanē. Tautas deju vakars paredzēts 30. decembrī – mēģinājumi 29. un 30. decembrī. Brisbanes Senatne un Pastalnieki laipni lūdz visas deju kopas piedalīties šai Kultūras dienu sarīkojumā.

Brisbanieši šogad plāno tautas deju sarīkojumu par tēmu “Līgavu zagšana”. Tautas dziesmas, gan skandētas, gan dziedātas, mīsies ar dejām par šo seno vēsturisko senlatviešu tradīciju. Uzvedums sadalīts četrās daļās: tautiešu mājās – zvejniekiemā, līgavu mājās, maltuvē un atkal zvejniekiemā. Izpildāmo deju sarakstu drīz izsūtīs visām deju kopām.

Brisbanē nebūs tikai darbs – dejošana vien! Mēs gādāsim arī par dancošanu, izbraukumiem un dažāda veida izklaidēšanu.

Runa beidzās ar piekodinājumu, ka “šogad visur jāpiedalās, lai kultūras dienu sajūsma augtu”.

Kasiera ziņojums visiem klātesošiem darīja zināmu, ka Senatnei klājas labi naudas lietās, pat pēc lieliem izdevumiem maksājot katram Pertas kultūras dienu dalībniekam \$100 kabatas naudu.

1981. gada valdes vēlēšanās redzēja gados jaunāko gribu piedalīties valdē. Ievēlēja četrus jaunus valdes locekļus: Pēteri Kūkumu, Alfredu Zīvertu, Dailu Milici un Ainu Bērziņu. Valdes priekšgalā, šķietami nenogurstoši, palika uz vēl vienu gadu pēdējā gada darbinieki: Pēteris Kļaviņš (priekšsēdis), Jānis Kazubērns (sekretārs) un Laima Lodiņa (kasiera).

Pārējo pilnsapulces laiku pārrunāja 1981. gada paredzētās nodarbības. Izskatījās, ka jauniešos bija iedegusies maza dzirkstelīte, un lielā sajūsmā pārrunāja tādas nodarbības, kā izbraukumi mežos un jūrmalās, kā arī uzsākt sporta kopas.

Pirmais Senatnes sarīkojums 1981. gadā būs teātra vakars 9. maijā. Jaunieši bija priecīgi, ka teātris viņiem dos iespēju vingrināties latviešu valodā. Bija izteikta doma, ka teātris arī nāktu par labu jaunatnes koncertam kultūras dienās, dodot jauniešiem vērtīgu praksi skatuves mākslās.

1981. gads ir Senatnes 30. pastāvēšanas gads un gada laikā ir paredzēta liela jubilejas balle. Arī ziņoja, ka Rota šogad svin savu 15 gadu jubileju, un visi klātesošie piekrita, ka valdei jāapskata visas iespējas rīkot kopīgu balli ar Rotu, varbūt Zelta piekrastē.

Galvenais notikums Brisbanē 1981. gadā, protams, ir kultūras dienas, un jauniešiem atgādināja, ka Senatnei, kā jaunatnes kopai, ir cītīgi jāstrādā, lai nodrošinātu, ka visiem viesu jauniešiem no citām pilsētām ir, pirmkārt, interese braukt uz kultūras dienām, un otrkārt, labi pavadīts laiks, kamēr viņi atrodas Brisbanē. Senatnei būtu ciešas saites ar iepazīšanās vakara, jaunatnes koncerta, tautas deju sarīkojuma, izbraukuma un kursu rīkošanu.

Atkal pacēlās jautājums, kāpēc Brisbanē nav LJAA nodaļas. Atbilde bija, ka Brisbanes jaunatnes pulks esot par mazu, lai efektīgi uzturētu otru jaunatnes kopu, bet ka ir vajadzīgs kāds, kas uztur sakarus ar LJAA centrālo valdi un saņem LJAA informāciju. Pēc runas par 1. Austrālijas jauniešu kongresu Viktorijā, grupiņa jauniešu pieteicās braukt. Ideja uzsākt kādu neformālu “vidusskolu” vispārējai jaunatnes latviskai izglītībai arī izraisīja lielu piekrišanu.

Pēc pilnsapulces notika Senatnes pirmais tautas deju mēģinājums 1981. gadam Laimas Lodiņas vadībā. Jaunieši bija pavisam neparastā sajūsmā un izrādījās pilnīgi nevaldāmi. Cerams, ka sajūsma (bet ne nevaldāmība) un darboties griba turpināsies visu gadu un gādās, ka Brisbanē būs ļoti sekmīgas un priecīgas kultūras dienas.

P.K.

ROSĪBA BRISBANES JAUNIEŠOS

Latviešu namā Brisbanē 8. februārī atkal saradās Brisbanes jaunieši uz gadskārtējo Senatnes pilnsapulci. Laiks ārā bija lietais, gādājot, ka jauniešiem nebija citu nodarbību jūrmalās un citur, un ka varēja ierasties pilnsapulcē kuplā skaitā.

1980. gada priekšsēdis sniedza ziņojumu par pagājušā gada darbību. Trūka parasto sīko ziņu par katru ballīti un sarīkojumu, kuros Senatne piedalījās, un to vietā nāca skarba kritika par jauniešu pēdējā gada lielo negribu piedalīties latviešu sabiedrībā.

KURSI – BRĪNĪSKĪGIE, PAGĀJUŠIE KURSI!!!

Gunta Zvaigzne

Kas būtu domājis, ka pagājušā gada sākuma bija nopietnas pārrunas par to, vai vispārīgi kursus būtu šogad (t.i., 1981. g.) jāriko, pamatojoties uz problēmām un zināmām nepatīkšanām, kas padarīja Sidnejas kursu mērķus apšaubāmus, vai pat mazvērtīgus. Zinu, ka tiem, kas uzņēmās šī gada kursus rīkot un vadīt, bija ārkārtīgi grūts darbs priekšā – līdz ar visām raizēm, šaubām, galvas sāpēm un bezmiega naktīm. Bet, kas par beigu rezultātu!

Sākšu labāk no sākuma.

Kursi ilga no 2. līdz 9. janvārim, Point Peronā, Rietumaustrālijā. Nometnes vieta bija kā jau nometnes vieta – kā kursanti, tā vadītāji un mācības spēki gulēja kopējās barakās. Bija pāris lielāku ēku: viena bija ēdamtelpa, kurai blakus atradās virtuve (svarīgs novērojums!). Šeit arī (telpā, ne jau virtuvē!) lasīja lekcijas, dziedāja koris un vakaros varēja pakavēties, ja nenāca miegs. Otrajā telpā arī lasīja lekcijas un kādreiz tur bija kora mēģinājumi. Šinī mita kursu mākslinieki, kuri sienas bija izgreznojuši ar saviem darbiem: eļļas krāsas gleznām, ar zīmuli zīmētiem skatiem, ūdens krāsās gleznotām ainām. Vismazākajā ēkā, kas īstenībā bija tikai tāda būdiņa, atradās kursu redakcija. Likās, ka tur rakstāmmašīna nepārtaukti klakšķēja. Bieži nakts vidū vai kādā agrā rīta stundā tur vēl spīdēja gaismiņa kamēr redakcijas darbinieki neatlaidīgi pūlējās sagatavot nākamās dienas avīzi. Nometni trīs malās aplenca jūra. Brīvā laikā varēja iet peldēties, pastaigāties vai uzspēlēt volejbolu.

Šī gada kursi atšķīrās no iepriekšējiem galvenokārt tikai ar to, ka šajos nedrīkstēja lietot alkoholu.

Pirmajā dienā iebraucot kursus, likās, ka būs mazs kursantu skaits, bet līdz kursu atklāšanai, kas notika pie plīvojoša karoga plkst. 13.00, bija jau sabraucis krietns bariņš (tā ap 25). Plūča kungs atklāja kursus, un tad saimnieces mūs pacienāja ar pusdienām. Pēc pusdienām kursantus sadalīja divās daļās. Viena daļa locīja . . . nē, ne darbības vārdus, un ne arī lietvārdus, bet mēles (!) ar Austri Grasi – fonētikas lekcijā; otrā daļa klausījās Jura Roziša un Māras Krēsliņas sniegto referātu par latviešu teātri. Pēc stundas grupas izmainījās un tad, kad otrā lekcija bija noklausīta, it kā tas vēl nepietiktu, visiem lika darīt latviešu valodas pārbaudījumu, lai varētu sadalīt kursantus divās daļās (pēc spējām) vēlāk paredzētajām gramatikas stundām. Kas par galvas laužšanu! Vakariņas gan bija pelnītas!

Nākamās nodarbības bija kora mēģinājums Lilijas Zobenās vadībā. Ja kāds būtu vērojis šo mēģinājumu, tas būtu domājis, ka mēs esam mazliet sajukuši. Pēc izskata, varētu spriest, ka iesākām kora mēģinājumu ar rīta vingrošanu un beidzām ar fonētikas vingrinājumiem. Anglijā gan īpatnēji latvieši! (Īstenībā Lilija mums lika izkustināt ķermeņus, lai būtu labāka dziedāšana. Arī mācījāmies pareizi elpot un ar to mērķi taisījām skaņas, kas drīzāk līdzinājās rūksanai, kā dziedāšanai!)

Šeit jāpiemin, ka meitenes un zēnus vingrināja atsevišķi, tādēļ, kamēr zēni dziedāja (? – nu, lēkāja un rūca), meitenes gāja pie Austras ielasit zināmu tekstu skaņu lentā. Kamēr meitenes dziedāja, zēni lasīja skaņu lentā. Austris lika mums šo darīt, lai varētu sīkāk analizēt Austrālijas latviešu jauniešu izrunas problēmas un salīdzināt tās ar Anglijas, Zviedrijas un Vācijas latviešu jauniešu fonētikas problēmām.

Pirmās dienas gaitas beidzām ar iepazīšanās vakaru, ko vadīja Sarma Muižniece. Amerikas savienotajās valstīs letiņi gandrīz tikpat dīvaini, kā Anglijā. Sarma vispirms lika kursantiem uzstāties, un tad sasēja tos mezglos. Šī bija sevišķi jocīga rotaļa, kurā kursanti, sadevušies rokās, sasējās mezglos. Gala mērķis bija atrisināt mezglus, neatlaižot rokas! Tiešām komisks skats!

Otrās dienas kārtība bija ļoti līdzīga pirmajai, izņemot to, ka uzvilcām karogu pirms brokastīm, ne pusdienām. Bija fonētikas stundas ar referātu par etnografiju un folkloru. Peldējamies, ēdām un dziedājām. Vakārā aizgājām uz jūrmalu noklausīties, kā Sarma lasa savus dzejoļus. Cik tas tomēr reti, ka laimējas dzirdēt, kā pati dzejniece lasa savus darbus. Manuprāt, sevišķi interesants un neaizmirstams vakars.

Vēl viens svarīgs notikums bija – Fantoms uzradās kursu avīzes *Dzīves perons* pirmajā izdevumā. Kas ir Fantoms? Moderns latviešu teiku varonis, ko latgaļi sauc par Pantomu, un kura vārdu igauņi pat nevar izrunāt! Atstājam Fantomu sēdot savā alā. Viņš mācās par regresīvo asimilāciju un citīgi murmiņa "akka", "kuņģis" . . .

Trešā diena bija svētdiena. Parasti nometnēs un šāda veidaursos visi ļoti gaida svētdienu, jo tās dienas gaita rit lēnāk, nekā citās dienās, bet vai Peronā tā bija? Nē. Stundas bija kā parasti no rīta. Vienīgais glābiņš bija dievkalpojums pirms pusdienām. Tik tikko prieki nosūdzēti, ka bija jānorij pusdienas un jāpošās uz Pertas latviešu centru, kur Sarmai bija jāsniedz referāts par latviešu nelegālo protesta kustību Madridē. Apbrīnojams cilvēks, tā Sarma. Tik jauna un tik izdarīga – un dzejniece vēl pa virsu!

Vai, cik patikami bija pakavēties Daugavas Vanagu klu-
biņā pēc referāta, atvilkt elpu un pārrunāt referātā minētos
notikumus!

Līdz ar šī vakara beigām bija arī beigas Austrai Graša, Jura
Roziša un Māras Krēsliņas kursos pavadītajam laikam. Ja
vienreiz tiešām interesantas lekcijas tika lasītas kursos, tad
šoreiz tās nevarēja pārspēt. Vai, cik žēl, ka bija no viņiem jā-
atvadās. Tagad tikai atliek neatlaidīgi rakstīt citu kursu rīko-
tājiem, lai šos cilvēkus aicina atpakaļ – uz ilgāku laiku.

Kad bijām atgriezušies Peronas nometnē, Juris Skābe
rādīja filmas, kuras pats bija uzņēmis Gotlandes dziesmu svētkos.

Šeit jāpiebilst, ka ārzemnieki nebija vienīgie, kas devās
ceļā. Kursu laikā kursantu skaits diezgan daudz mainījās. Bija
vairāki, kas iebrauca vēlu un bija arī daudzi, kas atstāja pirms
beigām, jo bija jāiet uz Vasaras vidusskolu Aldingā. (Fantoms
pašlaik aizņemts ar Duču, sava suņa, negadījumiem, un kopā
ar Onkuli Jocigo meklē melno Dainu Balzāmu, kuru čekisti
tur aiz atslēgas.)

Lai cik vien negribēju, ka pirmdienas rīts aust, tik viņš
tomēr pienāca. Zināju, ka mums ar Ilzi Ziedari būs jāpārņem
Austrai Graša fonētikas stundas laiks un jāmaca gramatika.
Kas par maiņu! Biju ļoti noskumusi par to, ka Austris aiz-
brauca, jo viņa lekcijas un stundas bija tik interesantas un
kursantiem tās tik ļoti patika, ka nevarēju iedomāties neko
nepatīkamāku, kā mēģināt Austri atvietot – ar III konju-
gāciju!!!

Šodien arī dzirdējām Dr. Līgas Rupertes referātu par trim-
das latviešu psiholoģiju, dzejojām Sarmai, piedalījāmies visā-
dās dažādās interešu grupās, dziedājām Lilijai un priecājamies
voleja laukumā (t.i., spēlējām volejbolu!).

Vakarā bija paredzēts Sarmai pastāstīt par citiem jauniem
latviešu dzejniekiem un dzejniecēm Amerikas savienotajās
valstīs, bet diapozitīvu aparātam izdega spuldzīte un stāstī-
juma vietā spēlējām rotaļas. (Pa to laiku Fantoms iekūlies
mēsl... nepatīkšanās. Senlatvietis taisās viņu nonāvēt!)

Piektā diena jau bija klāt. Vai, cik strauji laiks ir pagājis!
Šorīt dzirdējām Līgas referātu par komunikāciju, pēc kura
viņa atvadījās, lai turpinātu vasaras priekus Aldingā kā skolo-
tāju kursu vadītāja. Arī iemācījāmies par politiku ar Collie
kundzi un locījām II konjugācijas darbības vārdus. Vēlāk vēl
palocījām mēles ar četrbalsīgu kora dziesmu, kas bija jādzied
nākamā vakarā, sarīkojumā.

Šai vakarā, spuldzīte atvietota, Sarmā sniedza mums
iepriekš minēto stāstījumu un lasījumu. Ļoti interesants.
(Fantoms vēl dzīvs, atradis Dainu, bet nevar ciest viņas nēģera
izloksni, un dziedādams izlec no desmitā stāva loga...)

Nu gan kursi strauji iet uz beigām. Sesto (un arī priekšpē-
dējo) dienu pavadījām klausoties Sarmā, dziedādami pēdējā
kora mēģinājumā (pirms Lilijas atvadīšanos) un darbojoties
dažādās nodarbībās pa grupiņām.

Vakarā visi aizčāpojām uz jūrmaļu, kur padziedājām, gan
tautiskas, gan jaunradītas, gan nerātnas dziesmiņas.

Pēdējā diena. Līdz šim katru rītu Viktors Švarcs ir vadījis
rīta vingrošanu. Šorīt visi dumpojās. Un atkal tā velna I kon-
jugācija jāloka! Bet tad, beidzot – brīvs laiks, kurā jāizdomā
priekšnesumi šī vakara sarīkojumam. Pēc pusdienām Collie
kundze mums stāstīja par dzintaru, un tad mēs tulkojām lat-
viešu dziesmiņu angļu valodā (ha! ha! ha!) Sarmai par
prieku (!).

Sarīkojumā dabūjām redzēt, ko interešu grupas bija sagata-
vojušas. Dziedāja, kā koris, tā arī mazs ansamblis, un uzveda
teātrus, gan rātnus, gan nerātnus (bet etnografiski pareizus no
latviešu dainām!). Sarīkojumu arī vēl nosauca par Medeņa
vakaru (t.i., Viktors, alias Fantoms). Piedzīvojām (vai varbūt
pārdzīvojām) Fantoma bēdīgo stāstu, ko iztēloja ļoti pārlieci-
noši. Nobeidzām vakaru ar dejošanu, mūziku, uzkožu un
vīnu.

Miļš paldies Annai Ziedarei par visām viņas pūlēm kursu
organizēšanā, kā arī Jānim Plūcim, kas Pertas galā visu rīkoja.
Paldies Jurim Skābem par kursu vadīšanu un paldies arī
visiem, kas pielika pirkstu, lai tie izdotos tik labi, cik tie bija
– it sevišķi saimniecēm!

KURSI

Pēteris Klaviņš

Tad, kad izskanēja pēdējā dziesma un nospēlēja pēdējo
skici siltajā vakarā Point Perona jūrmalas nometnes zālītē, ie-
stājās īss skumjš klusuma brīdis: pēdējais vakars 13. LAAJ
jaunatnes kursos. Gandrīz pilnīgi nesagaidītas bija pienākušas
kursu beigas un, kā vienmēr gadās cieši sadarbīgos pulciņos,
domas pārskrēja pavadīto dienu nodarbībām un radās vēlēša-
nās – “kaut vēl dažas dienas mēs būtu kopā!”.

No paša kursu sākuma brīža varēja manīt, ka “šie būs labi
kursi”. 40 latviešu jaunieši sabraukuši kopā uz vienu vietu
daudz ko spēj izdarīt.

Austra Graša humora un darba pilnās latviešu valodas
stundas neaizmirstami kursantos iekāla latviešu valodas fonē-
tikas īpatnības. Brīvlaikos kursantiem pinās mēles brīvprātī-
gos “t”, “k”, “k” un “d”, “ģ”, “g” vingrinājumus. Vakarus
ari papildināja Austras tautas dziesmu skandināvu ģitāres pa-
vadījumā.

Juris Rozītis, Andra Lasmane un Daina Šleiere no labi pazīstamā Stokholmas Mālu ansambļa saistīja kopā ciešu grupu drāmā ieinteresēto jauniešu. Viņi tūlīt ķērās pie īsludziņas iestudēšanas, un apstiprinājās apziņa, ka Austrālijas jauniešos netrūkst teātra mākslas pratēju. Īpaši izcēlās jauniešu improvizēt spējas.

Psicholoģe Līga Ruperte sniedza pārdomām bagātas lekcijas par dažādiem jautājumiem kā vērtības noskaidrošanu un komunikāciju, īpaši kā šīs lietas skar latviešu identitāti un sabiedrību trimdā, un latviešu ģimenes kopību. Bieži grūtā, tehniskā valoda tomēr neatņēma no kursantu jēdzienu saprašanas, jo lekcijas izraisīja bieži karstas pārrunas.

Par folkloras izglītību atkal rūpējās ārzemju viesi. Juris Rozītis, Māra Krēslīņa un Lilija Zobena stundām ilgi parādīja latviešu folkloras bagātību un skaistumu. Kursanti mācījās par pasakām un teikām un dzirdēja senču tautas dziesmas skandinām — radās zosāda dzirdot šāda paveida tautas dziesmu grezno pievilcību. Jūtās, ka gribētu atceļot pagātnē kādā latviešu sētā klausīties, kā senie latvieši dziedāja — tāds bija šo dziesmu skaistums. Mūzikas interešu grupa tuvāk iepazīnās ar dažādiem latviešu tautas mūzikas instrumentiem un darba dziesmām.

Kursos netrūka arī Austrālijas pašu lektoru. Edgars Karabānovs vadīja mākslas interešu grupu ar savu parasto brīnišķīgo spēju. Kursanti mācījās par krāsām, krāsām un vēl krāsām, un Edgars parādīja savu gleznot spēju ar ātri uzskicētu gleznu — kursu vietas aina pie jūras.

Pertas Guta Bernšteina parādīja latviešu lielo rotas lietu bagātību ar mazu "izstādīti", ko kursanti apstaigāja ar daudzi dzirdētiem komentāriem, kā "ū", "ā" un "o". Elmīra Collie, turpreti, sniedza lekciju par dzintaru, tā atrašanās vietām visā pasaulē un tā izstrādāšanu.

Mazliet trūcīgāki kursos bija politiskie materiāli. Elmīra Collie paskaidroja komūnisma vēsturi un iekšējās pretrunas. Pēc kursantu izbrīna pilnām sejām varēja redzēt, ka Austrālijas jauniešos trūkst politiskas izglītības. Radītā interese pierāda, ka tā viņiem vajadzīga, lai palīdzētu mūsu tautas pastāvēšanai. Par politiku runāja arī Sarma Muižniece, stāstot par viņas un latviešu grupas pārdzīvojumiem Madriidē drošības konferences laikā. Austrālijas jauniešiem ir varbūt drusku, ko kaunēties, ka nav tāda veida aizrautības, kāda redzama dažos Amerikas un Eiropas jauniešos latvietību aizstāvēdami.

Taču Sarma Muižniece visiem pazīstama vairāk kā dzejniece. Vakaros pie jūrmalas, dzejas interešu grupā un vakara nodarbībās dzirdēja Sarmas un arī citu latviešu jauniešu dzejas. Pilnīgs prieks bija redzēt, ka jauniešu starpā tik daudz dzejnieku ar tik labām dzejām! Kur Austrālijas jauniešu dzejnieki? Neērtais jautājums izraisa pat lielāku neērtību, kad uz zin, ka citās zemēs šie jaunie dzejnieki vēl vidusskolas vecumā!

Gunta Zvaigzne un Ilze Ziedare arī papildināja kursantu latviešu valodas spējas. Kursanti vienkārši nevarēja izbēgt no mūsu tautas valodas apmācīšanas! Ilgi viņi cīnījās ar latviešu valodas darbības vārdu locīšanas īpatnībām.

Nevar arī aizmirst *Dzīves peronu*. Šāds nosaukums bija kursu avīzei, kurai katru rītu parādījās jauns numurs. Zinta Ozoliņa un līdzstrādnieki ziedoja daudz laika šo izdevumu izdošanai — un kas par varenu devumu! Pāršķirstot avīzes lapas kursu atmiņas atkal iepludo galvā un atgādina, kā bija kursos. Avīze kursos nekad nedrīkst trūkt!

Par spīti tam, kas kursos bija paveikts, likās, ka kursos arī bija daudz brīva laika. Dienas vidū stundas, kā arī agri rīti un pievakares stundas bija veltītas brīvlaikam un sportam. Vingroja, spēlēja volejbolu un basketbolu, peldējās un sauļojās. Dažiem kursantiem bija līdzī paņemti zemūdens niršanas maskas, elpošanas trubiņas un ūdensspuras, kā arī ūdensšķēpi. Point Perona jūrmalā netrūka zemūdens ainu, ko apskatīt. Piedalījās arī Edgars Karabānovs, kurš redzēja ūdenī astoņkāji, bet šķēpa un naža trūkuma dēļ nevarēja nevienam citam to pierādīt.

Kursu labā izdošanās bija vadītāja Jura Skābes un administratora Plūča kunga nopelns. Pēdējā rītā kursu pārrunās bija pārsvarā kursu programmas slāvēšana.

13. JAUNATNES KURSI PERTĀ

Viktors Medenis

Pēc pēdējiem kursiem Sidnejā, es biju dzirdējis, ka daudzi noraksta 1981. g. Jaunatnes kursus kā pilnīgi bez cerībām, jo dalībnieku skaits gadu pēc gada ir kritis, un cik daudz tad var sagaidīt *Pertā*!

Plūča kungam bija lielas bēdas, kad viņš uzņēmās rīkošanas darbu, jo līdz kursu sākumam tikai viens vai divi dalībnieki bija pieteikušies. Bet viņam gan nevarēja vairāk laimēties, jo šī gada kursi, gandrīz visi dalībnieki atzīst, ir vieni no labākajiem, ja ne vislabākajiem visu dalībnieku atmiņās.

Pirmās trīs dienās mums bija neticāms skaits dalībnieku, jo apmēram 50 kursantu piedalījās. Tas bija pa nedēļas nogali, un pēc tam skaits samazinājās, kamēr līdz kursu beigām vēl 27 kursantu bija palikuši.

Mēs dzīvojām lielās barakās, kur atmosfēra tūlīt kļuva brīnišķīga ar latviešu garu un savstarpējo satikšanos.

Kaut gan alkohola lietošana bija aizliegta, ja griba ir liela, varētu atrast veidus, kā šo aizliegumu apiet. Šogad gandrīz nevienam nebija šīs gribas, un visumā nevienam nebija žēl.

Viens vai divi referāti man šķita garlaicīgi, bet citi teica, ka viņiem bija liela interese tanī tematā. Viens vai divi no apmēram 30 nav par ko žēloties!

Referenti bija vēl labāki, jo viņi dzīvoja mūsu vidū visu to laiku, kamēr piedalījāsursos. Visi atzina, ka Austrālija 4 referāti bija visinteresantākie, jo mēs redzējām latviešu valodas problēmas un katram pēc kārtas bija jāvingrina pareizā fonētiskā runāšana.

Vairāki referāti bija tādi, kur pašiem kursantiem bija jāpiedalās. Sarma Muižniece mūs arī ievilka mēģināt lasīt, rakstīt, klausīties un pārtulkot latviešu dzejas. Mēs atradām, cik grūti tas īstenībā ir. Lilija Zobena mūs visus traki iespaidoja dziedāt un priecāties. Līgas Rupertes referāti lika mums pārdomāt par vairākiem jautājumiem, piemēram, vai (i) precēties ar latvieti, (ii) runāsi latviski savā ģimenē, un (iii) mācīsi saviem bērniem latviešu valodu.

Darba grupās mums visiem bija iespējams darboties tanīs priekšmetos, kuros mums bija vislielākā interese. Darbojās dziedāšanas, dzejas, mākslas un redakcijas grupas.

Pēdējā vakarā bija iespēja parādīt citiem, ko mēs bijām padarījuši. Pēteris Kļaviņš diriģēja kā varonis Lilijas vietā; uzveda īsas lugas; jauns "kulta" tautietis — Fantoms — parādījās lugā un notika vēl viens referāts domāts mūs pataisīt par simtprocentīgiem latviešiem un mums iemācīt pareizi latviešu valodā lamāties.

Jāsaka paldies saimniecēm, kuras bija prieka pilnas, nepārtraukti dziedāja, kamēr cepa, un sagatavoja labākus ēdienus, nekā parasti ēdu mājās!

Baigi laba arī bija kursu vieta, blakus jūrmalai, kur mēs katru dienu peldējamies, it sevišķi kad karstuma vilnis mūs sātina 42°C karstumā, itkā būtu pirtī!

Paldies Plūča kungam par uzņēmību, bez kuras mums jauniešiem nebūtu bijusi iespēja sapazīties un atkal satikties.

Pēdīgi, nevienam nekad nebija strīdu ar kursu vadītāju, kurš strādāja mums līdz kā īstais kumpelis. Paldies, Juri Skābe!

Brigitas Strodas zīmējumi pārņemti no kursu avīzes.

PĒRKONĪŠA JAUNĀ VALDE

Vadītāja — A. Kīna
Sekretāre — B. Plūce
Kasieris — A. Lanskis
Biedrziņes — M. Pelše un A. Plūce
Valdes locekļi — I. Rudaks un A. Bernšteins

KURSU STATISTIKA

13. Jaunatnes kursus Pertā piedalījās 60 kursantu un referentu, ne visi uz pilnu laiku. Dalībnieki nāca no dažādām Austrālijas pavalstīm un no aizjūras zemēm. Tie sadalījās šādi (informācija ņemta no kursu avīzes *Deīves perons*) —

no Rietumaustrālijas 18
no Viktorijas 13
no Dienvidaustrālijas 9
no Jaundienvidvelsas 7
no Zviedrijas 6
no Kvīnslandes 3
no ASV 2
no Anglijas 1
no Vācijas 1.

Austrālijas jauniešu 1981. gads ir knapi sācies ar kursu labu izdošanos. Neviena apzinīga latviešu jaunieša gada plāns nedrīkst izlaist 1. Austrālijas latviešu jaunatnes kongresu. Kursos uzsāktās darbības dabīgais turpinājums ir kongresā.

Kongresa programmā netrūkst nevienas kursu darbības šķiras — būs tautiskas nodarbības, kā dzeja un tautas dejas; būs latviešu jauniešu pašapskate izglītības, kultūras, sabiedriskā un politiskā ziņā; būs politiskas pārrunas; būs sports; un būs balle. Kas tad jauniešiem tur trūktu?

Latvietības labad katram Austrālijas latviešu jauniešim kongresā jāpiedalās!

Pēc kongresa, jauniešu kalendāros jābūt atzīmētām dienām no 1981. g. 26. decembra līdz 1982. g. 10. janvārim kā brīvdienām! Un tās jāpavada Brisbanē! Sākot ar kultūras dienām un beidzot ar kursiem.

Kursi Brisbanē notiks! Vadītājs būs Pēteris Kļaviņš. Programma un vieta sekos Pertas labi izdevušos kursu paraugam. Priekšdarbi jau tagad iet pilnā sparā un Brisbanes darbinieki sagaida, ka vismaz tikpat prāvs skaits ierodās Brisbanesursos, kā bija Pertā.

Austrālijas latviešu jaunieši, apzinaties! Redzēsimies kongresā Braitā unursos Brisbanē!

PĒC VASARAS ZIEDA

Juris Ruņģis

Saules jostas ansambļa uzvedumu *Vasaras zieds* noskatījās gandrīz 2½ tūksts skatītāju, četrus pilsētu piecās izrādēs. Pēc *Mārietas dziesmas* (21 izrāde, 14000 skatītāju) un *Saules jostas* (18 izrādes, 8500 skatītāju) turnejām, mazais izrāžu skaits bija liela vilšanās. Protams, ne tāpēc, ka domāju, ka varēs būt vairāk izrāžu, jo no paša sākuma plānojam ceļot tikai pa Austrāliju. Vilšanās bija ar paša sajūtu pēc Melburnas izrādēm — vai tiešām tas viss? Izlikās, ka tam vajadzētu būt tikai sākumam. Turnejās esam izlutināti ar iespēju cieši saliedēt visu ansambli, jo īsta dejošana un dziedāšana notiek tikai publikas priekšā. Domāju, ka tas tā ir arī ar citām grupām. Tik daudz laika un darba ziedo izrādēm, kas parādās publikas priekšā tikai vienu vai divas reizes.

Pēc katras izrādes bija interesanti dzirdēt skatītāju novērojumus, iespaidus un padomus. Jauki ir dzirdēt ko labu un nepatīkami klausīties vispārēju ansambļa un uzveduma nicināšanu. Labāk tomēr ir dzirdēt kādu specifisku novērojumu, labu vai sliktu, ko var pārdomāt un vislabāk ir, ja novērojums nav jau pašam nācis prātā. Visvairāk dzirdētais novērojums bija, ka *Vasaras zieds* ir vieglāks un priecīgāks, kā iepriekšējie uzvedumi. Labi, ka tas tā bija plānots un arī labi, ka vairāku mām tas arī patika. *Vasaras ziedā* Skaidrītes Darius choreografijā un grupējums un Imanta Līča mūzikas izvēlē un aranžējumos bija daudz jaunumu. Vairums skatītāju šos jaunumus neievēroja, jo tie ir loģiski turpinājumi no ansambļa iepriekšējiem uzvedumiem. Saules jostas ansambļa stils vispār nevar krasī mainīties, jo cilvēku un tērpu kapitāls mūsu rīcībā ir ļoti vērtīgs, jo to sakopot ir pielikts daudz laika un darba.

Vispirms par cilvēkiem. *Vasaras zieda* izrādēs piedalījās 62 cilvēki. No tiem 21 piedalījās *Saules jostas* un *Mārietas dziesmas* turnejās, 17 vienā no tām, bet 24 šī bija pirmā piedalīšanās ansablī. Vispārīgi Saules jostas ansambļa uzvedumos ir piedalījušies 95 cilvēki, 21 no tiem trīs uzvedumos, 22 divos un 52 vienā uzvedumā. Domāju, ka tagadējais "maisījums" ir labs un ceru, ka varēsim tādu paturēt. Vajadzīga ir pieredze, bet vajadzīga arī ir jaunas asinis. Ansambļa dalībnieki ir amatieri tādā nozīmē, ka viņiem pašiem ir jāsedz savi izdevumi, kas saistīti ar piedalīšanos ansablī. Galvenie šie izdevumi ir ceļa naudas izmaksas uz mēģinājumiem un izrādēm. Tipiski ceļa izdevumi *Vasaras zieda* izrādēm bija \$600 katram dalībniekam. Šo summu varēja samazināt, ja varēja saņemt studenta/skolnieka atlaidi, vai ja varēja atļauties laiku braukt ar mašīnu. No izrāžu ieņēmumiem katrs dalībnieks saņēma \$160 ceļa naudas atbalstu. Grūti izskaidrot šīs summas cilvēkiem, kas sūdzās par dārgām biļetēm un "lielām balvām", ko ansamblis ir saņēmis. Esam ļoti pateicīgi un pagodināti par PBLA KF un DV CV atbalstiem, bet ja šo naudu izdalītu ansambļa dalībniekiem, tad tiem katram iznāktu \$12 un \$16 no katras balvas. Parasti šādas summas paturam kasē, lai būtu rīcības kapitāls nākošā turneja plānošanai un sagatavošanai.

Tautas tērpos esam ieguldījuši ļoti daudz laika un darba. Mēs ļoti gribētu publikai rādīt ko jaunu — neparastākus, interesantākus, bet tomēr vēl etnografiski pareizus tautas tērpus. Šoreiz, *Vasaras ziedā*, tikām vēl vienu soli tuvāk ideālam, jo katrā skatā meitenēm un sievietēm bija viena apgabala tautas tērpi — Kurzemes, Vidzemes un Seno letgaļu. Gribētu, bet

Lūriķis

Atspolīte

vēl nevaram, pieskaņot puīšu tērpus šim ideālam. Vispār tautas tērpu uzturēšana arī prasa lielu naudu un mūsu puīšu tērpi, kas ir jau nokalpojuši 10 līdz 15 gadu un izturējuši 2 ārzemju turnejas ir samērā bēdīgā stāvoklī. Vajadzētu atjaunot tagadējos tērpus, bet gribās arī publikai rādīt ko jaunu. Lēta vilnas drēbe, ja to var dabūt, tagad maksā ap \$25 metrā. Vēl nezinu, kā atrisināsim šo problēmu.

Meiteņu Nīcas un Alsungas tērpos esam pielikuši tik daudz darba (kurš ievēroja villaines, kas bija uz skatuves apmēram 4 minūtes?), ka nevaram redzēt iespēju tās atvietot, kaut gan to ļoti gribētu darīt — pārmaiņas dēļ. Kurš ievēroja, ka meiteņu Vidzemes zilajiem tērpiem bija četri dažādi raksti? Gribam darināt jaunus tērpus, gribam uzlabot tagadējos tērpus. Ļoti nokaitina cilvēki, kas bez kādas īstas saprašanas atkārto kaut kur dzirdēto par "skatuviskiem tērpiem". Dažreiz esam spiesti lietot fabrikas austu brunču drēbi un parasti vilnas audums ir vieglāks, kā tas būtu bijis, bet ļoti mēģinām pieturēties pie pareizām krāsām un tērpu darināšanas veidiem. Mēģinām arī parādīt viena novada dažādības jostās, blūzes rakstos utt. Tādus sīkumus ir grūti saskatīt no skatītāju sēdekļiem. *Vasaras zieda* izrādēs vēl nepaspējām atrisināt meiteņu apakšbikšu problēmu. Atzīstam, ka ar daudziem mūsu tautas tērpiem viņām nevajadzētu tās vilkt (bet esam saņēmuši atbalstu, ka ar dažiem tērpiem tādas būtu valkājamas), tomēr, ņemot vērā zāles, kur uzstājamies, un cilvēkus, kas sēdēja pirmajās rindās, domājam, ka atrisinājums nav tik viegls.

Ko pēc *Vasaras zieda*? Sākam jau plānot jaunu uzvedumu. Pirmizrādes Austrālijā pēc gada, tad ceļojums uz Ameriku un Kanadu. Vai reakcija būs — ko tad viņi vēl mums var rādīt — jeb vai varēsim skatītājus pierunāt dalīties ar mums latviskā pārdzīvojumā? Tas ir bijis un arī paliks mūsu galvenais mērķis. Tā ir divpusīga apmaiņa. Ceru, ka mēs un visi dalībnieki iegūstam tikpat daudz, kā skatītāji.

Tomēr, skatoties ar reālām acīm, vajadzētu teikt, ka varbūt nākošais būs beidzamais Saules jostas ceļojums. Mūs beigās pieveiks lidmašīnu cenas un mūsu pašu personīgās šaubas par — ko jaunu tad varam rādīt? (Tas ir, skatoties ar publikas acīm, ne tāpēc, ka trūktu materiāla vai ideju, ar ko strādāt.)

Personīgi, man ir žēl, ka mums nav vēl radušies pēcnācēji, kas imitētu/pārmainītu/uzlabotu mūsu stilu, bet kam vismaz būtu drosme ar lielu grupu apceļot lielākos latviešu centrus (ieskaitot Austrāliju) ar kādu Latvijas etnografijā bazētu uzvedumu.

SKUMJI IEVAS AIZSMARŽO

Ilgas Gravas pārdomas pie Sietlas jauniešiem

Maija vakarā, kad saule satiekās ar jūru, no krastmalas vējš atnes vārdus: "Tālu mana dzimtene, meži, meži zili ..." Sekojot skaņām, atklājās skats, kura nozīmi saprast var tikai latvietis: — divi studenti (bez alus kanniņām!) uz balķa apsēdušies, pilnu krūti dzied par zemi, ko viņi nekad nav redzējuši. — Kāpēc? — "Mums patīk latviešu dziesmas — un it sevišķi šī," skan vienkāršā atbilde. Saruna pārtūkst, kad viņi sāk stāstīt par Latviju tikko pienākušam amerikānim.

"Paskaidrojiet jūs par šiem skatiem. Es Rīgā esmu bijis tikai vienreiz," saka apmeklētājiem Sietlas latviešu jaunatnes apvienības vadītājs Edvīns Rūsis pēdējā sarīkojumā, kad viņš programmas sākumā rādīja savas uzņemtas slīdītes. — Tālā Rīga, Daugava, Lielupe un Gauja! — Čakstes piemineklis, Rainis un dzīvie latvieši: Raimonds Pauls un Jānis Peters! — Savijās pagātne ar tagadni. Vai jaunieši, kas šai sarīkojumā ieradušies tik kuplā skaitā, ir daļa Latvijas nākotnes?

Izvērtējot pašreizējos apstākļus, atbilde skan apstiprinoši. — Liekas, ka tieši mūsu sabiedrības dažu grupu negatīvās noslieces rosina jauniešus darboties (tātad no psiholoģiskā viedokļa pārreiz gājiens!). — Par spīti atrautajiem pabalstiem, 2x2 noņemtas pildās ar mūsu vērtīgākajiem jauniešiem! — Par spīti "sarkano briesmu" paredzējumiem, jaunieši, kas apmeklējuši okupēto Latviju, kļuvuši par apzinīgākiem latviešiem! — Par spīti kūtīrumam un nesaskaņām pārējo paaudžu starpā, jaunie droši iet latviskajā celā, ņemdami līdz visu to, kas viņiem tiek dots labestībā un draudzībā — un viņiem saprotamā veidā.

Nesen notikušajā ALA kongresā jaunieši atkārtoti prasīja latviešu skolu — pilna laika vidusskolu Amerikā — uzsverot, ka ar pašreizējām latviskās izglītības iespējām nepietiek, uzsverot, ka mēs pārāk ātri zaudējam savu valodu, savu kultūru. — Likās, ka Amerikas latviešu jaunatnes apvienības vadītājam Jānim Kancānam būtu bijis vēl kas sakāms, bet viņš, un tāpat daži pārējie sēdes dalībnieki, pazaudēja — par labu darba kārtas ieturešanai un pusdienām ...

Mēs ļoti daudz laika — un arī enerģijas — patērējam uztraucoties, ja jaunieši izdara kaut ko neparastu. — Cik dīvaini, ka mūsu sirmie, cienījamie vadītāji trimdā negrib atcerēties savu jaunību. — Vai tad toreiz viņiem nekāroja pacelties spārnos, palidot, pazibēnot pretī "vecīšiem"? — Kāpēc esam tik negatīvi pret saviem bērniem, kas aug brīvā demokrātiskā vidē, mācās patstāvīgi domāt — un no visas sirds izaug tādi, kādus mēs viņus vēlamies redzēt? — Vienmēr sūdzamies, ka jaunie nesaprot mūs, bet vai mēs īsti papūlamies saprast viņus, kam jādzīvo divās kultūrās, kas abas ir tik ļoti prasīgas? — Nu varbūt, ka Lāčplēsis varēja uzvilkt pelēko linu bikses, varbūt, ka Laimdota varēja būt "cēlāka" — bet tas ir tikai varbūt. Mēs uztraucamies par mūsu simbolu graušanu, bet tai pašā laikā visā pazemībā velkam mūsu zemes karogu zem citiem karogiem, dziedam savos svētkos citu valstu himnas pirms savējās un, pie krūtīm sizdami, saucam sevi par Amerikas latviešiem, Kanadas latviešiem. — Un kāpēc ne par latviešiem no Amerikas vai Kanadas? — Šī ir manu simbolu graušana!

Vai nebūtu laiks izvērtēt prioritātes un apzināties, ka mums vairs daudz laika nav palicis? — Katra stunda ved mūs tuvāk trimdas latvietības kapam. — Vienīgais, kas mums vēl ir palicis ir mūsu latviskā jaunatne — nenoliegsim to — nepaātrināsim savas iznīcības gaitu! Nedarīsim to!

"Saulīt' vēl vakarā" ... un tā dziesmu pēc dziesmas skandina Sietlas un Portlandes latviešu jauniešu apvienotais koris. Braši skan vīru koris, uzjautrina jauno "biedru veicinātāju" priekšnesums (2 - 5 g.v.). Neaizmirsīsim zēnu trijotnes "Tālu mana dzimtene". — Lieliskas vakariņas, skaista loterija — jaunieši ir tiešām pūlējušies, lai iepriecinātu apmeklētājus. — Sarīkojuma atlikums domāts ALJA atbalstīšanai, kas ir SLJA jumta organizācija.

"Kritizējam jauniešu neaktivitāti, bet viņu sarīkojumus neapmeklējam," rūc mans galda biedrs — viens no 39 viesiem. — Uz tukšajiem galdiem smaržo cerīgi un bērzi. Varbūt tur piesēžas jauno balsu dziedājums: "Skumji ievas aizsmaržo, nav man tava smaids ..."

(Pārņemts no LAIKA 1980. g. 31. maija nra)

Mytour Travel

PTY. LTD.

295 HUNTINGDALE RD., HUNTINGDALE, VIC. 3166.
TĀLRUNIS (03) 544 4266.

Piedāvājam

visa veida tūrisma un ceļojumu pakalpojumus Austrālijas un pasaules apmērā:

- Lidojumu rezervācijas, viesnīcas, grupu ceļojumus, auto īri u.t.t.
- Visizdevīgākos lidojumus no Austrālijas uz Eiropu, ASV un Aziju.

PIEDĀVĀJAM CEĻOJUMUS UZ RĪGU 1981. GADĀ
no Austrālijas cauri Vācijai ar 7, 9, 12, 13 vai 14 dienām Rīgā.

Tuvākas ziņas no:

MYTOUR TRAVEL PTY. LTD.,

295 Huntingdale Road, Huntingdale, Vic. 3166, tālr. (03) 435 3856
jeb no K. MUŠKES, tālr. (03) 435 3856.

VASARAS VIDUSSKOLAS DIENAS GRĀMATA

Škiraties šķērsām,
Tiekaties krustu,
Lai viens otram
Vairs nepazustu.

V. Sniķere

Pirmdien, 5. janvārī

1981. gada Vasaras vidusskola Aldingā iesāka darbību pirmdien, 5. janvārī plkst. 14.00. Kursas nometnes laukumā pie karogu masta sapulcējās VV audzēkņi, kā arī VV audzinātāji, skolotāji un vairāki viesi.

Iesākot oficiālo daļu, māc. A. Zīds uzrunāja jauniešus. Viņš uzsvēra, ka, kaut gan mēs savā lūgšanā pateicamies Dievam "par mūsu dienišķo maizi", mums arī vajadzētu iegauvēt, ka dzīvē daudz labuma cilvēkam arī nāk no nemateriālām lietām, kā piemēram, zināšanas, sirsnība, draudzība utt. Kad mēs pielūdzam Dievu, mums tāpat arī jābūt pateicīgiem par visu to, ko dzīvē saņemam, kaut katru to labumu mēs paši savā vidū nevaram saskatīt vai fiziski sajaut.

Dažus vārdus tad sacīja LAAJ prezidija vicepriekšsēdis M. Bumbieris, norādot, ka VV ik katru gadu pieaugošais audzēkņu skaits pierāda to, cik nozīmīga un vērtīga VV ir mūsu latviešu jauniešu audzināšanai.

Sekoja Latvijas karoga uzvilksana un valsts himnas nodziedšana.

Vasaras vidusskolas vadītāja A. Ziedares kundze tad griežas pie jaunās mūzikas istabas atklāšanas. Ziedares kundze savos ievada vārdos minēja, ka Adelaides Daugavas Vanadzies bija ziedojušas naudu, lai mūzikas istabas ideju īstenotu. Oficiāli istabu tad atklāja Adelaides Daugavas Vanadzies priekšniece I. Grosa kundze.

Pēc oficiālās daļas beigšanas, audzēkņi gāja sagatavoties peldēšanai, kamēr skolotāji ar viesiem pakavējās "Dzintaros".

Pēc vakariņām sekoja vakara nodarbības. Uldis Siliņš no Sidnejas ar humorisku interpretāciju stāstīja par latviešu tautas dziesmām, kamēr mūsu otrais Sidnejas viesis Zvirbuļa kungs novadīja jautras tautas dejas.

Nodejojušies un noguruši audzēkņi tad devās uz gultām un iesākās naktsmiers.

Daris Dēliņš.

Otrdien, 6. janvārī

Kā jau visur, pirmās dienās nekas drāmatisks nenotiek. Tāpat arī šodien rāmi ritinājās dzīve Vasaras vidusskolā. Veci draugi turpināja sadzīvoties, un jauni draugi sāka iedraudzēties.

Tā kā šodien bija pirmā pilnā diena šeit Aldingas jūras tuvumā, nopietnā dzīve beidzot iejūdza ratus, lai iesāktu ceļojumu uz latvietību. Bija pirmās skolas stundas.

(Paulim savā brīvā laikā bija smagi jāstrādā!)

Pēc gara ceļojuma, slavenā Eichmaņa kundze beidzot atbrauca tieši vakariņu laikā. Nu ambulance varēs strādāt pilnā sparā!

Drīz pēc tam, Ruperta kundze no ASV arī atbrauca mūsu malā. Viņas galvenais turpmākais darbs ir vadīt skolotāju kursus.

Dziedāšanas laikā mūsu cienītais viesis Uldis Siliņš ar lielu gribas spēku novadīja vairākas dziesmas. (Uzzinājām, ka daži zēni nemākot dziedāt! Kuri tad tie bija?!)

Pēc dziedāšanas stundas vairāki audzinātāji novadīja interesantas rotaļas. Ievēroju, ka skolnieki ļoti tuvi iepazīnās viens ar otru. Varbūt tāpēc viņi labprāt spēlēja 'garo degunu'. (Vai viņi domāja jau par nākošo paaudzi?!)

Drīz vien atkal pienāca naktsmiers. Mums nabagiem audzinātājiem būs atkal jācīnās ar vētraiņiem vējiem, lai saglābtu mūsu teltis. Cerams, ka tās šovakar neaizlidīs projām. (Kur tad mēs gulēsim — barakās?!)

Ar labunakti!
Andra Petrapša.

Trešdien, 7. janvārī

Vējš, vējš, sasodītais vējš! Nakti uz brīdi pierimis, tas atkal sāk trakot īsi pirms celšanās. Uz mušām tas neatstāj ne mazāko iespaidu, un tās turpina līst acīs, ausīs un citās iespējamās un neiespējamās vietās.

Nakts nav bijusi bez starpgadījumiem, un vainīgie tiek uzlūgti Annas Ziedares kabinetā uz pārrunām. Rīta vingrošana paliek arvien grūtāka, un karoga laukums ir kā piesēts no pakritušiem un tusnējošiem augumiem. (Es esmu pārliecināts, ka katrā vingrošanas skolotājā mīt kaut kas no sadista.)

Karoga pacelšana. Brokastis. Vējš ir gandrīz norimis — slava, slava! — un ir karsts.

Kursos ierodās viesi — Jānis Puide un Gunārs Kargans.

Arī es tieku ierauts darba dzirnās. Tagad jāvēģina sievai rakstiski izskaidrot, kāpēc es vēl esmu un palikšu Kursā.

Es būtu varējis aizbraukt pirms pāris dienām bez mazākajiem sirdsapziņas pārmetumiem, bet, jo ilgāk es dzīvoju kopā ar šiem dūlnajiem fanātiķiem, jo grūtāk un grūtāk ir pateikt "Sveiki!".

Pēcpusdienā Līga uzsāk skolotāju kursus.

Jūra.

Vakarā ierodās koka darbu meistars Strods ar visu darbnīcu. Sāk darboties arī teātra interešu grupa.

Par ASV un Kanadas latviešu skolām un latviskās izglītības iespējām stāsta Līga Ruperte.

Dziesmas, un tad diena ir galā.

Ar labu nakti un, Dievs, sargi Ziedari!

Uldis Siliņš.

Pērkons sāka ar lielu ducināšanu un visi sāka lekt Pērkonīti. Pēc 30 minūtēm bija tikai četri pāri palikuši. Pēc laiciņa Kārlis Gross ar savu partneri Andru Dārziņu nokusa. Vēl kādu laiciņu Ēriks Skrīveris ar draudzeni Zaigu Jaunalksni izturēja un tad — ārā viņi bija. Laiks vilkās uz priekšu, un vēl bija divi pāri palikuši. Bija vēlēšanās. Edvīns Kļaviņš un Lilita Šulca bija otrā vietā. Līga Ozoliņa un Paulis Jaudzems palika pirmā vietā.

Pēc lielas dejošanas mēs pārgājām uz moderno deju mūziku. Tad mēs apēdām biskvītus, padzērām "Milo" (pienu), nodziedājām nakts dziesmu un bērni aizgāja gulēt (?). Nu, vismaz izlikās, ka viņi gulēja.

Karīna Ozoliņa-Ozola.

Svētdien, 11. janvārī

Urrā! Urrā! Šorīt nebija vingrošanas. Pēc karoga uzvilksanas un brokastīm aizbraucām uz Hindmarsh ūdenskritumu. Pie ūdenskrituma mēs redzējām daudz atkritumu. Bija ļoti daudz skaistu akmens formāciju un kad mēs metām bumbas, tās atspērsās no vienas klints uz otru.

Daži neganti zeņķi sāka pusdienas mums sviest zemē no klintīm. Viena nabadzīte dabūja ar plūmi pa pieri! Andra Zeidaka vadībā puīši nonesa ēdienu lejā. Pie strautiņa ēst pusdienas bija ļoti skaisti un mēs ēdām ar gardu apetīti.

Pēc pusdienām visi bērni sāka kunkstēt, jo gribēja braukt uz jūrmalu. Visi aizbrauca, bet mēs septiņi palikām. Mēs bijām — Andris Zeidaks, mūsu vadonis, Lilita Šulca, Lilita Lauriņa, Marija Ziemeļe, Brigita Bērziņa, Andra Dārziņa un Imants Kamerkaķiņš.

Mēs "eksplorējām" strautiņu abos virzienos. Mēs atradām ledus aukstu dīķīti, kur mēs gājām peldēties. Nabaga Andrītim iekoda vēžītis!

Pēc tam, kad mēs bijām atspirdzinājušies, mēs uzkāpām mazā kalniņā un gulējām zālē. Andris Zeidaks sniedza mums mini-referātu un mēs pavadījām ļoti patīkamu pēcpusdienu.

Ceļā mājās mēs dziedājām tautas dziesmas mašīnā. Skanēja burvīgi! Vakārā bija dievkalpojums Aldingas baznīcā.

Imants Kamergrauzis, Lilita Šulca, Andra Dārziņa.

Pirmdien, 12. janvārī

Šorīt, kā parasti, mēs cēlamies plkst. 7.15 un gatavojamies rīta vingrošanai. Atkal kā parasti, visi vēl bija pusaizmiguši, bet šis nožēlojamais skats neizkausēja Andra Švolmaņa nežēlīgo sirdi, un viņš atkal mūs mocīja!!

Bet pagaidi! Daži no mazo zēnu barakas trūkst! Kas viņiem varētu būt vainas? Brokastīs mums kļuva zināms, kas tur pa istam bija vainas — viņi visi bija slimi!

Laiks pēc brokastīm līdz pirmajai stundai paskrēja ātri. Bet tas nekas, jo stundu laiks ir kad mēs visi gulām! Meitenes nometnē ar labām sirdīm, skrēja pēc katras stundas apciemot zēnus, redzēt vai viņiem kas bija vajadzīgs. Pēc ceturtās stundas meitenes atkal skrēja uz zēnu baraku ciemoties, bet šoreiz bija liels pārsteigums — uz durvīm bija rakstīts:

KARANTĪNA

IEEJA CIEMIŅIEM AIZLIEGTA.

Visas meitenes apgriezās un cēloja uz otro pusi. Bet tas neaizturēja Lindu un Ingrīdu tikt iekšā zēnus apciemot. Mēs apskrējām barakām un iekāpām pa logu. Nu, vai tas nebija velnu darbs? Un šo izdarījušas mēs uzzinājām, ka Ēriks Skrīveris gribēja kļūt slimāks un bija pielicis termometri pie šķiltavas un tas nelaimīgā kārtā uzsprāga gaisā.

Dienas atlikušā daļa gāja pēc parastās dienas kārtības. Tad vakārā Liliņa Zobena mums stāstīja par veco Latvijas mūziku. Tad mēs atkal, kā katru vakaru, nodziedājām vakara dziesmu un gājām gulēt. Tad nometnē atkal bija tumšs, kluss un mierīgs.

Ingrīda Ozoliņa un Linda Aleksejeva
no Melburnas, kur ir garšīgs ūdens!

Otrdien, 13. janvārī

"Labrīt no rīta! Šodien ir otrdiena, 13. janvāris. Mostieties! Ceļieties! Darba grupas ejiet uz virtuvi!" atskan visiem pazīstamais rīta sauciens.

Ļoti ātri ceļamies. Barakās ienāk audzinātāji, lai mūs pasteidzinātu: "Pēdējais no barakas ārā mazgās pannas!"

Beidzot var sākties vingrošana: zvaigžņu lēcieni, skriešana, "pušapi". Seko lūgšana, karoga uzvilksana un brokastis.

Pēc brokastīm ir domāts uzpost gulāmtelpas. Visi nostiepi gultas segas taisnas jo taisnas un izslauka gulāmtelpas tik tīras, ka nevienu puteklīti nevar redzēt.

No plkst. 9.00 līdz 12.15 ir mācības. Kad paziņo pa skaļruni, ka stundas sākušās, visi lec no gultām un skrien uz klašu telpām.

Mācībām seko pusdienas un pēc pusdienām mājas darbu stunda, kura visiem patīk un kuru visi grib apmeklēt.

Pēc mājas darbu stundas, varam braukt uz jūrmalu. Neviens uz jūrmalu negrib braukt. Labprāt paliekam ēdamzālē un turpinām gatavot mājas darbus.

Puspiecos sākas lasīšanas stunda. Šīs 45 minūtes norit lielā priekā un jautrā omā.

Pēc vakariņām notiek interešu grupas. Interešu grupām seko kora dziedāšana, uz kuru visi ierodās punktīgi.

Kora dziedāšanai seko pastaiga uz jūrmalu. Par šo pastaigu nav daudz ko teikt, tāpat es cietīšu klusu un neteikšu nekā.

Naktsmiers punktīgi pēc pašu ieskatiem!

Igors Aizstraits.

Kuļam pieci, kuļam seši,
Kamēr auga mazākie.
Kad uzaugs mazākie,
Būs deviņi kūlējiņi.

Rijā kūla kūlējiņi,
Maltuvē malējiņi.
Dieviņš prieka nevarēja,
Pa vidiņu staigādams.

T.dz.

Andris Zeidaks.

Andris Zeidaks — viesis no Kanadas. Strādāja skolotāja, referenta u.c. vajadzīgos darbus fiziskus un garīgus.

A.Z.

Piektdien, 9. janvārī

Kā parasti, mums bija jāceļās plkst.7.15 un jāsteidzās uz rīta mocīšanu (vingrošanu). Kad izgājām laukā redzējām, ka diena bija sutīga un apmākusies.

Šodien stundas nebija tik garlaicīgas, kā vienmēr. Mūsu klases zēni rādīja, kā cept ķirzaku. *Vai, cik garšīgi!!!* Pēc garšīgām pusdienām lēni devāmies uz mājas darbu stundu. Mājas darbu stundā ilgi gaidītā dziedāšanas skolotāja Lilija Zobena ieradās. Beidzot mājas darbu stundu, visi steidzās peldēties. Pēc peldēšanās lietus sāka gāzt.

Vakariņu vidū elektrība nodzisa un bija jāēd tumsā. Mēs ar citām meitenēm spēlējām "sokeru" pret lieliem zēniem pa dubļiem un peļķēm. Viņi spēli uzvarēja, bet mēs bijām vis-slapjākās un visdubļainākās.

Tad mēs dziedājām ar slaveno dziedātāju Liliju Zobenu. Interesu grupas sākās kad dziedāšana beidzās. Elektrība tagad atkal bija uzgriezta. Drāmas grupu pārņēma Mālu ansamblis no Zviedrijas. Vakarā mes gājām pastaigāties uz jūrmaļu, kur mūs sagaidīja skaists, silts ugunskurs.

Mēs dziedājām, vairāki cilvēki gāja pastaigāties un visi lustīgi dzīvoja. Pēc kādas pusotras stundas lietus sāka līt un bija jādodas mājās. Mājās saimnieces bija sagādājušas uzkodī. Vakara dziesmu nodziedājuši mēs devāmies uz čuču muižu.

Ar labu nakti!

Maija Šterna, Silva Mirovica, Anda Kenne.

Dvēseles pirts diena
Sestdien, 10. janvārī

Es nesaprotu! Es galīgi nesaprotu! Šķirstu Aldingas vecās dienas grāmatas un gandrīz visur diena iesākās — "es atmožos", vai "mēs uzcēlamies". Cilvēks mīlais! Kā tu vari atmosties jeb uzcelties, ja vēl neesi gulēt aizgājis? Tā, vairākus rītus, konstatēja Dunsis kundze! Negribās sūdzēties! Bet vai tik tas *miega* eņģelis pats nebija gulēt aizgājis? Liekas, ka te Aldingā ir viena gara un nepārtraukta diena! ar šur tur melniem pleķiem, ko tikai *izredzētie* sauc par nakti. Mīļie lasītāji, es ļoti atvainojos par kļūdām un nekārtību, ko ielaižu šīnī rakstā, bet es nebiju starp *izraudzītiem*!

Ai, skaisti! Skaisti! Esmu jūsmā aizgrābts! Atplēšu rokas, saņemšu siera rituli un domāju, ka pate saule mani aplaimojusi. Skaloju traukus, skaloju pannas, un liekas, ka pate jūra mani vilpo un šūpo. Sīpoli uz mirkli kā eksotiski ziedi uzziēdēja manās rokās, lai pēc tam apmierinātu mūsu nākotnes cēlājus. Ai, šīs mazās izsalkušās *mates*! Vai tās jebkad ir apmierināmas? STAMPĒDE!!!

Vai! Vai! Atkal viens kartupelis par īsu! Pērkonītis ducināja, vistas olas sakuļot!

Āāāā! Mīļie lasītāji! Jūs vēl nezinat, nekā nezinat! Tā balss! Tas skats! Tas maigais sapņu brīnums! Miglā asaro logs . . . skaņas, iecītīgas, dārdīgas, maigas un mīlestības pilnas; ģitāres raudulīgās stīgas mūs apņēma, satricina. Mēs esam šeit Latvijā, laukos, Rīgā un skaņas plūst . . .

Rolands Lappuķe.

Rolands Lappuķe — viesis no Francijas. Dziedātājs, psihologs. Koncertēja, dziedāja un pats sevi pavadīja ar ģitāri. Dziedāja arī franču dziesmas.

A.Z.

Mūs apdāvina. (Man jāpiemetina, ka derētu padomāt par *mazu gurķu dārzīnu* nometnē.) Tas tā.

Cik koši izskanēja krāsu simfonija jauniešu uzvedumā. Krāsas kā spilgtas puķes žilbināja skatītājus un vēl jo vairāk izvēlētu žūriju. Un skaties — Ēriks Forstmanis kā svētais tēvs (tas nekas, ka "Playboy" žurnāls padusē iesprausts) ar divām skaistām svētulītēm (Dzintra Kargana un Dzidra Dārziņa) vinēja pirmo prīzi. Vai tik publikai vairāk nepatika tās divas jumpravas, kas divstāvu augstumā "grūtībās" līgojās apkārt. Ko? Bet ko tu izdarīsi žūrijai, tā tik cigārus smēķē?

Kas teica, ka nevarēs lielajam, Zaigai ceptam dzimšanas dienas kļiņģerim, izrakties cauri!?

Tas nekas, ka garš mans raksts.

Ērika Nitecka.

Ērika Nitecka — viena no saimniecēm no Melburnas.

A.Z.

Sestdienā mēs uzcēlamies (?), kā parasti, pēc naktsmiera. Mēs pēc stundas bijām ārā no gultām; nodušojusies; un tad sapulcējamies pie karoga uz vingrošanu un lūgšanu. Viss bija kā normāli (?) ir. Tad, pēc brokastīm, paziņoja, ka 4. klase rīko Pērkonīša maratonu, kur visiem jāpiedalās. Tad pēkšņi pēc pusdienām 4. klase pazuda (aizbrauca uz Adelaidi klausīties Līgas Rupertes referātu). Nav iespējams neredzēt, kad tik liela grupa ir pazudusi (31 skolnieks, plus dažus skolotājus un audzinātājus). Pēc lielas meklēšanas, 4. klase atradās atpakaļ nometnē stundu pirms maratona. (Kā viņi drīkstēja neierasties vakariņās?)

Pa skaļruņiem paziņoja, ka Pērkonīša maratons sāksies pēc 10 minūtēm. Visi bērni entuziastiski skrēja uz zāli un sagatavojās lielai dejošanai. Samaksajot naudu bērni dabūja numurus, kurus lika uz rokām, mugurām, vai kur tik gribēja. Nozīme šiem numuriem bija, ka zēniem un meitenēm, kuriem bija tie paši numuri, bija jādejo kopā.

Trešdien, 14. janvārī

Švolmanim ir liels smaids uz sejas. Ir pirmā reize, kad rīta vingrošanas laikā vairums cilvēku piegriez vērību Švolmaņa norādījumiem. Izskaidrojums šim fenomenam ir vienkāršs: kādu nezināmu iemeslu dēļ visi audzēkņi gāja agri gulēt. Un tas nav viss — viņi gulēja nepārtraukti līdz rītam! Laikam zemapziņa viņiem lika nojaust, kādas mokas viņus sagaidīs šai dienā.

Galvenā moka bija 41 grādu karstums, kas izkausēja saldējumu vakariņās un cilvēku pacietību. "Sprinkleri" bija uzmanības un darbības centrā visu dienu, īpaši puisiem, kas pie Dzintariem vērtējās dubļos.

Pēc vērtēšanas puikas metās saklapēt audzinātājus voleja spēlē. Diemžēl, audzēkņi zaudēja 15:11. Tikai vienu spēli izspēlēja, jo tumsai uznākot visiem bija jāpošās naktsrotāļai.

Tā bija trešā moka pēc voleja spēles. Naktsrotāļa bija Vasaras vidusskolas treniņš 3. pasaules karam. Lienot pa biezokni vai dzenoties pakal ienaidniekam, pa tumsu var dzirdēt saucienu "SANITĀRI!" no visām pusēm. Šiem nelaimīgajiem garīgiem bija dzīvība atņemta. Dzīvīte bija papīra gabaliņš apsiet ap labo roku. Rotaļas mērķis bija nolikt savu "mīnu" (papīra gabaliņš ar numuru) aplī 10 pēdu rādiusā no pretinieku staba. Katram cilvēkam bija divas dzīvītes, ko visādi briesmoņi un mežonju bandas ar varu norāva. Likumi šai rotaļai bija daudzi un komplicēti, un, saprotams, daudz cilvēku likumus nesaprot un ignorē. Es arī dabūju muti pilnu svaigu smilšu — pēc tam, kad man uzbruka apmēram astoņi pretinieki.

Naktsrotāļa beidzās ar tikai dažiem ievainojumiem, bet lielākai daļai cilvēku drēbes bija saplēstas, mūkot caur biezokni, vai atvairoties no kaut kāda briesmoņa tvēriena. Ceru, ka nākošgad naktsrotāļa būs drusku mierīgāka.

Bet visi satikās pēc tam zālē, iedzēra "Milo" un bija atkal civilizēti.

Nekas pēc tam nenotika. Nakts bija rāma, jo visi bija noguruši, un droši vien Švolmanim atkal būs smaids uz sejas rīta vingrošanā. Bet tas ir aprakstīts nākošās lapaspusēs.

Varis Kamergrauzis.

Ceturtdien, 15. janvārī

No rīta bija burvīga rīta vingrošana ar Šlofu. (Viņš man lika to rakstīt!) Īstenībā šodien bija tāda pati darbdiena, kā parasti. Daži vēl gulēja slimnieku gultās, bet vairums bija klāsēs.

Kā parasti, bija liels trācis mājas darbu stundā, jo visiem tik riebās tos darīt. Debesis bija apmākušās un tāpēc daudzi neiedrošinājās ūdenī ieiet, bet ūdens īstenībā bija silts.

Interesu grupas darbojās kā parasti. Pēc tam bija jābūt sports, bet nevarējām kārtīgi spēlēt, jo vētrains vējš pūta un bumbas lidoja prom. Tāpēc zēni spēlēja "British Bulldog", kur daudzi tika sadauzīti.

Vislielākais notikums bija Sarma Muižnieces runa, referāts vai stāstījums par Madrides konferenci. Viņai bija līdz diapozitīvi, kurus rādīja, kamēr stāstīja. Viņa pate tur bijusi ar citiem latviešiem, kuri aizbraukuši demonstrēt, ka tās tiesības, par kurām runā, nav atzītas Latvijā.

Bija trīs demonstrācijas un visas mierīgas, bet efektīgas. Pirmā bija liels plakāts, kuru pakāra kongresa nama priekšā ar saukli "Brīvību Latvijai". Otrs — asins liešana uz krievu karoga un trešā tautas tērpos skrejlapu dalīšana.

Viņa pastāstīja par pašas domām un kā visi sastrādāja, lai gan visi no citām pasaules pusēm.

Šis vējainais vakars beidzās ar naktsdziesmu un zobu tīrīšanu.

Nora Šterna.

Sestdien, 17. janvārī

Dzīve šit augstu vilni un pie mežonīgas mūzikas dejo kropļi, ķēmi, viepļi, taukaini briesmoņi, zvēri, insekti, dzīvnie un nedzīvnie — visi Kursas ļaudis. Godalgas par labākajām maskām ir piešķirtas Lindai Kronītei, Robertam Dzītam un Sarmai Muižniecei (no 1. un 2., 3. un 4., audzinātāju un skolotāju grupām).

Mana diena sākās, kad apmēram plkst. 3.30 no rīta sadzirdēju dīvainu skrubēšanu, paskatījos ārā un redzēju, ka gar jumta malu uz augšu pazūd pāris dzinās tērtu kāju. Nolēmu, ka tas varētu būt man nepazīstamu austrāliešu parašu dēļ un centos gulēt tālāk. Tā arī nogulēju šīs neparastās parašas beidzamo stādiju, kurā lomu spēlēja ūdens (!?!).

Pamodos, laikam, no karstuma, bet tad ilgāku laiku nekas sevišķi interesants nenotika. Diena bija, nu, mēreni patīkama. Sabiedriskajās zinībās neviens neaizmiga un daži pat prasīja jautājumus. Aizbraucām uz Adelaidi ieskaņot radio programmu — arī tas bija tīri labi.

Tad bija skolotāju kursi, kuros man, kā parasti, ļoti patika. Bet nav jau brīnums — varu runāt par ko gribu un mana audience nevar aizbēgt. Daži gan guļ, bez šaubām, intensīvi intelektuālās atmosfēras pieveikti. Mēs visi neesam radīti gara darbam! Jeb vai tiešām es būtu garlaicīga? Nekas, nekas, jums nav jāatbild līdz esmu lidmašīnā!

Visā nopietnībā man jāraksta, ka neesmu nekad ta izbaudījusi skolotāju kursus, kā šeit. Esmu priecīga un pateicīga par katru komentāru, jautājumu un, visvairāk, par katru personīgo kontaktu. Jūtos reizē lepna un pazemīga par katru man dāvāto uzticību. Un mazliet nobijusies par to, vai tikai nebūšu jūsu cerības pievilusi. Taču vēl aizvien man ir tas, ko esmu ieguvusi un mācījusies no jums. Par visu esmu jums, Kursas tauta, bezgalīgi pateicīga.

"Daugav" abas malas" vietā izskan "Aijā, Ancīt . . ." Bet arī tas liekas piemēroti šai skolā, kur viss un visi ir tā kā tu vāki un mīļāki viens pret otru.

Aizmirsīsies karstums, vējš un mušas, bet nekad neaizmirsīsies šis labais, mīļais Kursas gars, visu labestība. Pietrūks man tā, bet atkal būšu ko iemācījusies.

Paldies, un uz redzēšanos!

Līga Ruperte.

Svētdien, 18. janvārī.

Svētdiena — cik jauki! Šorīt nav rīta vingrošanas un var arī mazliet ilgāk pagulēt — patīkama pārmaiņa! Tādā pašā garā arī turpinājām — šorīt pirmo reizi ir siltas brokastis. Tā kā saimniece aizbraukusi uz Adelaidi atpūsties, tad šorīt galvenais pavārs ir vēstures skolotājs Daris Dēliņš. Viņš pagatavojis ļoti garšīgas “skrambelētās” olas. Pēc brokastīm visi pa galvu, pa paklu pošas braukt uz Adelaidi, tai pašā laikā mēģinot arī piekārtot nometni.

Ap pusdesmitiem visi jau laimīgi ir ceļā. Vienpadsmitos dievkalpojums. Kā parasti, Vasaras vidusskolas lielajā dievkalpojumā piedalās gan mācītājs Zīds, gan prāvests Grieniņš. Skolnieki, kā vienmēr, papildina dievkalpojumu ar lasījumiem un deklamāciju. Sevišķi skanīgi izdodās kora dziesmas Anglijas diriģentes Lilijas Zobenā vadībā.

Pēc dievkalpojuma visi skriešus dodas uz Daugavas Vanagu namu. Tur Vanadzēs mūs cienā ar bagātīgām pusdienām. No dziedājuši saimniecēm paldies, mēs tikpat ātri, kā ieradāmies, pazūdam.

Pēc pusdienām skolnieki dodās uz Forestviles basketbola stadionu gan ar kājām, gan ar mazo busiņu, gan arī ar Rudītes Silķēnas vaboli. Tieši divos ierodas tiesnesis Andrejs Matisons un Valdis Jaudzems ar Adelaides komandām un arī ar bumbu. Pirmā spēle ir starp Vasaras vidusskolniekiem — sidnejieši, brisbanieši un kanberieši spēlēja pret adelaidiešiem, melburniešiem un pertiešiem. Ir ātra un interesanta spēle, bet beigās Adelaidieši/melburnieši/pertieši uzvarē 14:9. Adelaidiešiem/melburniešiem/pertiešiem punktus ieguva I. Kargans 2, R. Sils 4, E. Forstmanis 4, L. Sila 4; arī spēlēja I. Līdums, P. Pušmucāns, I. Kamergrauzis, L. Lejiņa, L. Kronīte, P. Miglis, A. Bernšteins, S. Hoolihans. Sidnejiešiem/brisbaniešiem/kanberiešiem punktus ieguva R. Dzītars 4, Z. Jaunalksne 1, P. Reinfelds 2, G. Strauts 2; arī spēlēja P. Kļaviņš, R. Silķēna, T. Veidners, M. Tuktēns, E. Skrīveris, P. Reinfelds un F. Freimanis.

Pēc šīs ievada spēles sākās īstās sacensības pret Adelaides komandām. VV meitenes dūšīgi cīnās, bet, diemžēl, Adelaides meitenes ir par stipru un par labu. Tomēr, viņas nobīstas, kad VV meitenes uzlaiž savu “slepeno ieroci” Edvīnas Kļaviņas jaunkundzi. Arī ar Edvīnas palīdzību Adelaides meitenes ir stiprākas un uzvar 45:17. Punktus ieguva: VV — A. Kapele 2, D. Adamovska 2, I. Ozoliņa 4, L. Kronīte 2, R. Silķēna 3, Z. Jaunalksne 2, E. Kļaviņa 2; arī spēlēja L. Sila un L. Lejiņa. Adelaidē — R. Kapele, I. Lūse, J. Stoneham 2, M. Šmita 4, I. Tomane 6, I. Tumula 10, A. Treija 4, I. Treija 17.

Tad sākās tā spēle, ko visi gaidīja — atkārtojums no pagājušā gada slavenās spēles starp VV zēniem un Adelaides vīriešu komandu (Bezderīgā). Adelaidieši droši vien atceras to spēli, ko viņi zaudēja un tik pat labi atcerās mazo “mušu”, Pēteri Balodi. Viņi negrib atkārtojumu no pagājušā gada un sāk spēli ar ciešu “vīru pret vīru” aizsardzību. Spēle ir ātra, fiziska un agresīva. Adelaides komanda ir daudz lielāka, kā mūsu zēni, bet tomēr mēs viņiem kaut kā turamies līdz. Pēdējās 10 minūtēs VV zēni spiež, cik var, un ir tikai četrus punktus aiz adelaidiešiem. Bet beigās viņu stiprums, lielums un mūsu nogurums uzvarē, un arī citu skolnieku bļausana nepa-

līdz, un adelaidieši uzvar 48:42. VV punktus ieguva V. Medenis 12, A. Švolmanis 8, E. Forstmanis 8, P. Balodis 6, I. Kargans 4, E. Kļaviņš 4; arī spēlēja R. Sils, T. Veidners un G. Lielkājis. Adelaidē (Bezderīgā) punktus guva M. Rudaks 6, G. Kargans 5, P. Jaudzems 6, M. Tumuls, M. Silķēns, R. Šmits 2, A. Bērziņš 15, V. Jaudzems, R. Jefimovs, A. Straziņš 8.

Noguruši, visi lēni iekāp lielajā busā un dodās mājās un uz vakariņām.

Mājās atbraukuši visi skriešus dodās uz zāli, uz vakariņām. Bet izrādās, ka saimniece palikusi vēl uz dienu Adelaidē, un nabaga Darim atkal jāķeras pie pannām. Ar mazu novēlšanos vakariņas ir gatavas. Debešķīgs “falšais” zaķis un saldajā ēdienā — augļu želē.

Pēc vakariņām paredzētā filma nenotiek, tehnisku problēmu dēļ. Tās vietā ejam uz jūrmalu. Tur pie ugunsкура gaismas (un, laimīgā kārtā, arī ugunsкура siltumā) noklausamies kā Sarma Muižniece lasa mums savus dzejoļus. Kaut arī daudziem salst, laiks paiet ātri un ir žēl iet atpakaļ uz nometni. Pa ceļam atpakaļ, dažī sāk dziedāt un dažī pat dejo.

Kursā mūs sagaida uzkoda, vakardziesma un, beidzot, pēc garas dienas — naktsmiers.

Andris Švolmanis un Iveta Rone.

Pirmdien, 19. janvārī

Zinta Ozoliņa, kā vienmēr, bļauj pa skaļruni mūs visus modināt — “Mostaties, šodien ir 19. janvāris. Vingrošana būs pēc piecām minūtēm. Cak, cak, cak!”

Šorīt bija grūti izlīst no gultām, jo tās bija ļoti silti sagulētas un ārā brūvējās vētra.

Rīta vingrošanā visi bija pusaizmiguši.

Andris Švolmanis skrēja žigli pa karoga laukumu mēģinādam pierādīt, ka trenējās Olimpiskajām spēlēm.

Eichmaņa kundze pavadīja visu dienu skrienot pa nometni meklējot ģeografijas grāmatas, kartes un projektus. Skaļrunis visu laiku bija aizņemts ar viņas balsi.

Laimīgā kārtā visi ātri atgriezās paņemtās mantas, jo viņa draudēja, ka netiks uz jūrmalu, ja nav atgrieztas. Pēc tam bija liels klusums.

Drīzi vien pienāca stundu laiks. Otrā stunda bija nupat sākusies, kad visus dzina atpakaļ uz barakām lielai tīrīšanas operācijai. Ziņoja, ka no valdības ieradīšies inspektors un visam jābūt lielā kārtībā.

Pēc tīrīšanas nevarēja pazīt parasti netīrās barakas.

Ziedara kundze laipni ielūdza Inspektora kundzi pavadīt pusdienas nometnē.

Kādam ienāca prātā nebraukt uz parasto jūrmalu, bet aizveda nabaga bērņus uz Aldingas jūrmalu. Tur atradās koraļu klints, ko okupēja zilo riņķu oktopuši.

Biezaiša kundze ieradās no Daugavas Vanagiem. Viņa bija sagatavojusi referātu par Rīgu. Lasīja dzejoļus un spēlēja lentas.

Pēc gardas uzkodas bija vakara dziesma, kur visi nosala gaidot lēnos.

Kad ierāpojām atkal siltās gultās, visiem prātā nāca Līlijas Zobenas pašas sacerētā dziesma.

Diena bija labi pavadīta.

Guliet saldi.

Lia Sila, Linda Kronīte.

Otrdien, 20. janvārī

Diena iesākās ar parasto "Pulkstenis 15 pāri septiņiem. Lūdzu visus ārā no gultas!" un arī noritēja kā parasti — līdz plkst. vieniem. Bija paziņots, ka tie, kas gribēs braukt apskatīt Adelaidi, lai sapulcējas Dzintaru priekšā. Par brīnumu, tā arī notika, un pēc īsa laika busiņš un dažas mašīnas bija prom. Tie, kas palika, aizgāja uz mājas darbu stundu.

Bet tad radās maza problēma. Busiņa nebija. Ne Eichmanes, ne Baloža, ne Ziedaru mašīnu nebija. Kā tiksīm uz jūrmaļu? Tas bija šīs dienas jautājums. Bet beidzot tur tikām, ar tikai dažām zilām acīm, salauztām kājām un saspīstām ribām. ("Mēs esam stipri šeit VV, varam visu ko paciest, jo mēs vingrojam katru rītu!")

Vakarā piedzīvojām Beztalantu vakaru, kurā pieteicējs bija Denis Dumīķis (Smaidonis) ar palīgu Viktoru Džeringongu. Zūrijā bija Gonzo (Gunta Zvaigzne), Bernards Kēniņš (Andris Bērziņš) un Maruta Šmita. Dīvaini, bet es biju iedomājies, ka VV bija daudz vairāk talantu, nekā es šajā vakarā redzēju. Bet ko var darīt, ja pašai par daudz talantu piedalīties šādos Beztalantu vakaros...

Bija daudz un dažādu beztalantīgo, tik man šķiet, ka dažas sejas redzēju vairākas reizes. Piedalījās visādi — no tiem, kas varēja ar "ekspertīsi" spēlēt koka gabala lomu, līdz tiem, kas varēja ar "ekspertīsi" apkrist, kad tika uz skatuves, un no tiem, kas bija tik ļoti mūzikāli orientēti, ka kaimiņa suņi atbildēja, līdz tiem, kuri mācēja gleznot tik pat labi, kā Leonardo da Vinci (pa miegam).

Nobeidzot vakaru, pasludināja uzvarētāju. Tā bija Zaiga Jaunalksne ar "Nakts serenādi" (Ai Vi-iktor!!), kuru Viktors Džeringongs atbalstīja ar Ai Za-aiga!! Kā godalgu Zaiga dabūja ūdens spaini — uz galvas...

Beidzās otrdiena, 20. janvāris...

Naktsmiers...

Gunta Ozoliņa.

Piektdien, 23. janvārī

Piektdienas rītā plkst. 2.00 uzmodos no liela trokšņa. 4. klase ir pārradusies no savām glaunām vakariņām. Daži ir iedzēruši un mūs pārējos uzmodina. Citas izejas nav kā dzīvot viņiem līdzī, kamēr viņi iekrīt miegā...

... Laimīgā kārtā, mums šorīt ļāva izgulēties ilgāk, un tā otro rītu pēc kārtas mums nebija vingrošanas. Uzmožoties at-

jēdzu, ka tikai trīs dienas vēl palikušas no šīs nometnes. Vasaras vidusskolas nometnes laiks tik ātri notecējis.

Kā parasti, pēc brokastīm mums bija garlaicīgas stundas. Daži 4. klases skolnieki nogulēja pa mācību laiku dēļ pagājušā vakara nodarbošanos.

Mājas darbu stundā mums bija ģeografijas eksāmens. Visām klasēm bija tas pats pārbaudījums un vairākiem tas likās viegls.

Tūlīt pēc eksāmena gatavojamies uz ilgi gaidīto peldēšanu. Šodien jūra bija mierīgāka, nekā vakardien, bet vilņi vēl bija tīri augsti. Vakar jūrā bija īstas bangas.

Pirms vakariņām, VV koris, kuru vada Līlija Zobena, mēģināja dziesmas svētdienas skolas koncertam.

*Pēc vakariņām drāmas un mūzikas interešu grupas aizbrauca uz Adelaides latviešu namu Tālavu mēģināt savas lomas. Pārējie, kas palika nometnē nodarbojās ar sportiem un citām aktivitātēm. Plkst. 21.00 mums bija 4. klases vadītās dejas un rotaļas. Nodejojām divas dejas un pārējo vakaru spēlējām visādas spēles.

Pēc uzkodas nodziedājām parasto "Aijā, Ancīt, aijā" un tad posāmies gulēšanai.

Nakts bija mierīgāka, kā parasti!

Arnis Gross.

Svētdien, 25. janvārī

Diena sākās kā kuram. Pag — labāk: vakardiena beidzās kad kuram, faktiski daudziem jau šodienā. Skolotāji un audzinātāji vēl trijos no rīta mēģināja saredzēt skolnieku sejas sev priekšā — mēģināja izlīdzināt savāktās sodu lapas ar aizbildinājumiem, kā: "bet viņš *tik* daudz smaidīja" un "viņa man vairākas reizes atnesa kordiālu" un "bet viņš ir tik forss tenors" u.c., kas tikai trijos no rīta šķiet kaut kādā veidā atbilst īstenībai vai kārtības atzīmei. Zināju pati tikai — man rīt, tas ir, šodien ir Kārtības Diena un kaut kā īsā atlikušā naktī būtu jāmēģina dziļi, ja ne ilgi pagulēt. Atrisinājums? Guļam-maiss pāri plecam un bez modinātāja pulksteņa devos pie jūras.

Miegs tur gan bija dziļš, bet ar gaismu man pazuda visa laika jēga. Tā atgriezios nometnē nejdzīgā stundā — sešos no rīta. Citos rītos tas nebūtu tik absurdi, bet tieši šorīt, kad zināju, ka skolēniem ļaus īsti izbaudīt gultas tārpu dzīvi un slaiptīties pa miegu līdz deviņiem, uzzināšana par īsto pulksteņa stundu nebija tik patīkams atklājums. Bet ja augšā ir — tad jāizbauda! Kādu stundu kārtāju lielo zāli metot darba vibrācijas uz kluso, guļošo, pusliķu pusi. Ap ceturksni pirms septiņiem parādījās pusaizmigusi VV valdniece un mierīgā gaitā pārgāja pagalmam no Dzintariem uz "rīta namu". Kādam audzinātājam, kurš bija aizmidzis tur pat Dzintaru priekšā tāds gājiens laikam likās kā laika tēriņš. Tā viņa pirmā "rīta vingrošana" beidzās turpat pie dūmu koka. Redzēju, ka Kristīne tīri enerģiska aizčāpoja ar zobubirsti rokā uz telšu pusi, bet ar to arī uz labu laiku pazuda.

Tā kā saimnieces jau iepriekšējā dienā bija aizbraukušas, sāku pa virtuvi čakerēties. Drīz bija arī Ziedara kundze klāt, Māris Bruzgulis, Ozoliņa kungs. Viesi visžiperīgākie šorīt! Bet pie darba! Pienāca arī citi. Divu stundu laikā skolēniem bija "zukīni", speķa, sieru un sīpolu sacepums ar pupām uz kā sa-
raut degunus un teikt "Fui, jik!". Jā, nu! Saimniekiem/saim-
niecēm nav viegla dzīve nometnēs.

Un šodien valdīja arī itin šķība un greiza dienas kārtība. Pēdējā svētdiena. Protams — lielais sarīkojums Adelaidē! Un mēģinājumi, un jāmeklē sarkanie VV krekli un melnie svārkī un prievītes un, "Kas izgāza 'Kola' uz mana baltā krekla?", un kur ir mūzika un var dzirdēt jau Ulža Siliņa balsi pa ska-
runi "Lūdzu, tie četri sarunātie zēni, kas brauks man līdzi ar drāmas dekorācijām uz namu lūdzu atnākiet pie busiņa" (vai kaut kas tamlīdzīgs). Beidzot ap pusdivpadsmitiem lielākā daļa skolēnu bija jau pasūtīnātā autobūsā vai privātās mašīnās sasēdušies, lai brauktu uz Adelaidi.

Tā kā pats sarīkojums sākās tikai piecos, daži audzinātāji, skolotāji un pat kāds skolnieks, kas bija it sevišķi izpalīdzījis redakcijai ar *Smilšpapīra* drukāšanu vēl palika nometnē to kopā salikt. Vēl bija jāpabeidz arī šādas tādas formalitātes ar liecībām.

Tad mēģinājumi — mēģinājumi — MĒGINĀJUMI visādos kaktos līdz pieciem, kad:

Jā, visi rādīja šo to, ko prata! Drāmas grupa, mūzikālā gru-
pa, audzinātāji, koris, runātāji, abitūrienti . . . Likās, ka publi-
ka bija silti atsaucīga, paši sevi arī jūtot, ka Aldingā kaut kas tiešām notiek. Tradicionālā izrādīšanās un tradicionālā atsau-
cība, bet kaut kā tomēr šķita patiesa un bez pārmetumiem. Laikam jēga tomēr tādiem sarīkojumiem ir! Un arī foršam, garšīgajam ēdienam, ko Adelaides labvēļi mums bija sacepuši un savārijuši. Tam bija itin garda jēga! Un skatītāji varbūt smēla jēgu no citām lietām, kā skolēnu audumiem, prievītem, zīmējumiem, kokdarbiem un citiem darījumiem, kas bija iz-
stādīti gaitenī. Arī avīzes "kontentam". (Diemžēl vecais "Ge-
štetners" nez vai izturēs vēl vienu gadu — sāk jau izlaist garu! — vai, tiešāk sakot, "izlaist tinti"!)

Tad sākās ballēšanās — gan Adelaides latviešu namā, gan tad, kad atgriezāmies Aldingā. Lustīgo, satraukto vai arī da-
žiem nogurušo omu katrs izrādīja diezgan radošos veidos. Nakts bija vēl nāvīgi karsta, tamdēļ drīkstēja visi aizmigt ārā. Dzintaru priekšā. Man šķiet, ka man tas izdevās bez piepūlēm pirms gandrīz visiem, kaut praktiski man arī šķiet, ka to ap-
rakstot būšu jau ierakstījusies labu gabalu nākošajā dienā!

Sarma Muižniece.

Un tagad viss iet uz beigām. Visos stūros kaut kas notiek — tīrīšana, kārtošana, pakošana, rēķinu noslēgšana un ardie-
vas. Man tāda sajūta, ka tomēr negribu braukt projām no VV. Varbūt tādēļ negribu sākt pakoties? . . .

Man paliks tik daudz atmiņā par šo vidusskolu, un ne tikai mušas un karstums — galvenokārt siltums, sirsnība un drau-
dzība, ko atradu. Vakar vakarā likās, ka šī sirsnība pārplūdīs parastās un arī neparastās robežas. Jaunās balsis aizgrāba klausītājus un mani ar sajūsmu un degsmi — kur jūs to atra-
dāt? Vai tā pēkšņi uzplūda no jūsu zemapziņas, vai jūs tikai to noslēpāt no manis līdz beidzamam brīdim? Viena alga, jūs esat burvīgi. Paldies par dziedāšanu — it sevišķi par "Jaunām Balsīm". Tā dziesma sāka veidoties diezgan grūtā brīdī, kad man bija jāizšķirās, vai dziedāt koncertu vai nē 18. janvārī. Liku VV korīti pirmā vietā, bet sākumā bija grūti zināt, kā turpināt. Nodomāju jums uzrakstīt dziesmu, kas būtu piemē-
rota jūsu garam un gaumei. Uldis Siliņš, uz pieprasījuma, uz-
rakstīja tekstu vienas stundas laikā, tātad man pašai bija tūliņ jāķērās pie darba. Lēnā garā radās mūzika, kurā ir domāts dzirdēt vai saklausīt dažus tautas dziesmas motīvus — ganiņu saucienus, par piemēru. Arī varētu pamanīt Austrālijas kar-
stās skapas, eikaliptu krūmus un jūras viļņus.

Korim gods kā gods, ka tik ātri — nedēļas laikā — iemācījās to dziesmu un tik labi nodziedāja, ka bija tūlīt jāatkārto.

Priecājos arī par jūsu jautrības pilniem skatiem un sejas iz-
teiksmēm! Lai tas dziesmas un sadziedāšanās prieks iet jums līdzi cauri dzīvei.

Uz redzēšanos citā reizē, citos svētkos!

Lilija Zobena.

Pirmdien, 26. janvārī

Karsts, saulains pirmdienas rīts. Pirms brokastīm bijām jau peldēt jūrmalā, un nebija jau slikti, jo cik daudz mēs vispār gulējām pa nakti? Es galīgi nemaz . . .

B. Mežale

LPSR Zinātņu akadēmijas A. Upīša Valodas un literatūras institūta Folkloras nodaļas fondos glabājās gandrīz trīs miljoni folkloras vienību. Folkloristu zinātnisko ekspedīciju dalībnieki pārstaigājuši visus Latvijas PSR rajonus, lai noskaidrotu folkloras jaunrades, saglabāšanas un funkcionēšanas īpatnības mūsdienās. Folkloras vākšanas ekspedīcijas mūsu republikā notiek regulāri katru vasaru, parasti aptverot vienu vai vairākus rajonus. Tās noslēdzās ar zinātnisko sesiju, kur uzstājās gan paši folkloristi, gan attiecīgā rajona labākie folkloras teicēji.

1978. gadā jau varēja atskatīties uz 30 folkloras vākšanas ekspedīciju rezultātiem. Rīgā tika sarīkots plašs folkloras koncerts, kurā savu māku dziedāt, spēlēt un dancot demonstrēja 15 labākie etnografiskie kolektīvi, kā arī atsevišķi teicēji no visas Latvijas. Tautas mūzikas jubilejas koncerts guva neparedzēti lielu atsaucību klausītājos, radīja padziļinātu interesi pašos folkloras vērtību glabātājos. Šis pasākums rosināja organizēt arī Kurzemes novada folkloras pēcpusdienu Alsungā, kur piedalījās 5 kolektīvi: Liepājas rajona Otaņķu un Bārtas etnografiskie ansambļi, Ventspils rajona lībiešu etnografiskais ansamblis "Kandla", Kuldīgas rajona Gudenieķu ansamblis un Alsungas "Suitu sievas". Folkloras koncerts notika arī Liepājā.

1979. gada rudenī Rēzeknē 31. folkloras vākšanas ekspedīcijas noslēgumā latviešu tautas mākslu demonstrēja tikai Latgales novada laudis — 16 etnografiskie kolektīvi. Taču tie vēl nebūt nebija visi, kas būtu cienīgi iepazīstināt ar sava ciema tautas mākslu plašas skatītāju masas.

Dažos rajonos darbojas četri pieci etnografiskie kolektīvi, kuri varētu sniegt pilnīgi patstāvīgus koncertus vismaz sava rajona mērogā. Ludzas rajona rīkotajās sacensībās pirms vairākiem gadiem piedalījās 4 etnografiskie ansambļi un 3 lauku kapelas. Preiļu rajona kultūras nodaļas darbinieki uzkrājuši bagātu pieredzi šādu koncertu organizēšanā. Līdzīgus pasākumus varētu rīkot arī Balvu rajonā, kur rajona kultūras nodaļas vadītājs — LPSR Nopelniem bagātais kultūras darbinieks Vitolds Dreimanis pats vispusīgi iepazīinis folkloru, īpaši Latgales novada tautas mākslas īpatnības.

Katrā rajonā ir sievas un vīri, kam netrūkst dziesmu un deju melodiju, dziedāt un dejojot prieka. Kultūras darbinieku ieinteresētība — galvenā folklorisko panākumu ķīla. Daudzu etnografisko kolektīvu vadītāji ir vietējie skolotāji, klubu un bibliotēku vadītāji, piemēram, Rasma Atteka Otaņķos (Liepājas rajonā), Marija Bārene Alsungā (Kuldīgas rajonā), Valentīna Ozoliņa Briežuciemā (Balvu rajonā), Anele Silkāne Mērdzenē, Jevģēnija Bogdānova Raipolē, ciema padomes priekšsēdētāja Zinaīda Kromane Salnavā (Ludzas rajonā), Tekla Teicāne Rikavā (Rēzeknes rajonā), Silvija Upeniece Bindaros (Preiļu rajonā) u. c.. Preiļu rajona kultūras nodaļas vadītāja Monika Pranevska pati līdzdarbojās Saunas ciema etnografiskā ansambļa uzvedumā "Linu plūksšanas talka", kuram izveidojusi arī scenāriju. Par sava novada folkloras kolektīviem

allaž interesējās un gādā Ludzas rajona kultūras nodaļas vadītājs Pēteris Baiza, kurš pats labi pārvalda tautas mūzikas instrumentu spēli, iecerējis te noorganizēt tautas mūzikas instrumentu ansambli un pats tajā spēlēt.

Folkloristus vienmēr iepriecina tikšanās ar tiem saimniecību vadītājiem, kuri aktīvi atbalsta tautas mākslas propagandētājus savos kolektīvos. Piemēram, Preiļu rajonā tāds ir Zenons Skutele — Dzeržinska kolhoza priekšsēdētājs, arī kolhoza "Rīts" vadība, kas gādā par Jersikas ciema muzikantu un dancotāju vajadzībām.

Etnografiskos ansambļus nereti organizē teicējas pašas. Galvenais te — pašu dziedātāju iedvesma. Parasti ap kādu dziedātāju ar labu balsi un bagātu dziesmu pūru pamazām pulcējas arī citas. Dažreiz folkloristiem jānāk viņām talkā. Piemēram, Ieva Kalniņa Jēkabpils rajona Dignājas ciemā pateica 350 folkloras vienību. Viņas īpatnējās "Nedēļas dziesmas", "Ganīdama izganīju" melodijas un teicamā (no vārda teikt — B.M.) melodija pamudināja folkloristus sameklēt vēl pāris dziedātāju (teicējas māsu Mildu Bruzuku un radnieci Mildu Kusiņu), kas palīdzētu skandēt šīs melodijas folkloras koncertā. Lūk, viena sešrinde, kuras teksts raksturo teicamo melodiju:

Mēs bijām trīs māsiņas,

Visas mīļi dzīvojām:

Viena bija teicējīņa,

Otra bija sikaliņa,

Tā trešā, vecākā,

Tā tik līdzī vilcējīņa.

Savukārt Briežuciema etnografiskā ansambļa sākums bija Emīlijas Loginas teiktās gandrīz 400 folkloras vienības, īpatnējās žēlabainās precību dziesmas "Voi, egle, egle", "Dzegūzes dziesmas" un "Talku dziesmas" melodijas. "Talku dziesmu" teic viena teicēja, bet pārējās velk divrindes pēdējās zilbes patskani:

Tolka lēla, tolka moza,

Tolka bēdu padarej' — ē ē ē ...

Tolk' apiede vucunini

Ar vusīmi radzinim — ī ī ī ...

Šie divi etnografiskie ansambļi radās, gatavojoties folkloristu 30. ekspedīcijas noslēgumam Rīgā.

Lielākā daļa etnografisko kolektīvu Latvijā darbojas septiņus astoņus gadus. Divdesmit un vairāk gadu mūzicē etnografiskie ansambļi Bārtā un Saunā, folkloras ansamblis Rikavā un Alsungas "Suitu sievas". Tajos netrūkst labu folkloras teicēju. Tā izcilākais zinātnis Bārtā Jēkabs Kiburs pierakstījis un iesūtījis ap 5000 folkloras vienību. Savā laikā viņš sadarbojies jau ar komponistu Emīlu Melngaili. Suiteniece Veronika Porzinge teikusi vairākus simtus folkloras vienību. Saunas ciema etnografiskā ansambļa 12 dalībnieces — visas dziesmām pārbagātas sievas. Četras no viņām — Anna Kaža, Bronislava Volonte, Franciska Skutele un Tekla Anspoka — zina teikt pāri par simt tautas dziesmu. Ekspedīciju laikā folkloristi pierak-

sta teicēju daudzveidīgo repertuāru. Tā Bindaru dziedātāja Anna Romanovska dažās vakara stundās pateica 116 tautas dziesmu vārdus, magnetofona lentē viņas dziedājumā tika ieskaņotas 18 dažādas melodijas, galvenokārt garās dziesmas. Taču drīz vien viņa sūtīja ziņu, ka atcerējusies vēl tikpat daudz dziesmu tekstu. Žēl, ka tikai reta teicēja saņemās pierakstīt un atsūtīt dziesmas, kas atausušas atmiņā vēlāk. Folkloristiem bija liels prieks un ieguvums, saņemot vēstules no Marijas Jermacānes Balvu rajona Orlovā, no Annas Kažas un Bronislavas Volontes Saunas ciemā un citām dziesmu zinātājām. Kažas māmuļas teiktās dziesmas atceļoja pat viņas meitas un mazmeitu rokkrastos. Arī Monikai Larkai Raipolē dziesmas palīdzēja pierakstīt mazdēls, bet Marijai Loginai Briēžuciemā — meita.

Tautas dziesmas aktīva iekļaušanās etnografisko ansambļu repertuārā ir viena no raksturīgākajām tās šodienas eksistences formām, tās funkcionālais pamats.

Lielu prieku un gandarījumu jūt paši folkloras teicēji, iepazīstinot citus ar sava ciema dziesmu, deju, mūziku. Patiesu mākslas baudījumu gūst skatītāji, kam laimējās pabūt šajos folkloras koncertos. Tajos pieredzi un ierosmi smēlās arī kultūras darbinieki, kuru uzdevumos tieši ietilpst meklēt un atklāt tautas mākslas vērtības savā ciemā, rajonā, gādāt, lai jaunā paaudze nezaudētu kontaktus ar šo tautas mākslu un tās glabātājiem. Jāpanāk, lai etnografiskajos kolektīvos iesaistītos vairāk jauniešu, lai viņi varētu pārmantot tautas garantas vispilnīgākajā šodien iespējamajā veidā.

Folkloras kolektīviem uzstājoties svarīgi ir izsargāties no teatrālisma, estrādiska smaيدا. Etnografiskajā dziesmā neko nedrīkst samākslot, uzspiest. Svarīgi saglabāt savam novadam raksturīgo dziedāšanas manieri un kopt to tālāk. Nekādus stampus! Visu lai dara dziedātājas pašas! Lai sāk viena, lai citas piebiedrojās pēc tam, lai dzird to īpatnējo balsi pa vidu. Tā taču viņas parasti dzied! Tā ir tautiskā sadziedāšanās. Katrā ciemā var atrast īpatnējas melodijas, tikai tās daudzviet nepelnīti piemirstas.

Tautas dziesma daudz prieka dod pašam teicējam. Vai šis sieviņas agrāk varēja iedomāties, ka viņas, sirmumam vizot matos, cels priekšā dziesmu plašam klausītāju masām? Sava ciema, savas mātes, savas jaunības dziesmu! Viņas to dara ar lielu svētuma un pienākuma sajūtu. Dziesma kļuvusi nepieciešama, kļuvusi par dzīves sastāvdaļu.

Tautas dziesmas propagandēšanā šodien piedalās arī jaunākās paaudzes pārstāvji. Folkloras koncertos Rīgā un Rēzeknē uzstājas meitenes no Valmieras, Baltinavas (Balvu rajonā) un Varkavas (Preiļu rajonā) vidusskolām. Lielākā daļa etnografisko ansambļu līdz šim noorganizējušies lauku rajonos, taču tādi pastāv arī rajonu centros un lielākajās pilsētās. Folkloras ansamblis darbojās Liepājā, Rīgā pat vairāki: lībiešu folkloras ansamblis "Livlist", folkloras draugu kopa "Sendziesma", LPSR Iekšlietu ministrijas Dzeržinska kultūras namā folkloras ansamblis "Sendziesma", studentu folkloras ansamblis P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes Filoloģijas fakultātē.

Apzinot esošos etnografiskos kolektīvus, organizējot jaunus, sastādot koncertu programmas un skatot jau gatavu sniegumu, atklājās arī pa kādam trūkumam, izvirzās vairākas problēmas. Piemēram, tērpu neatbilstība attiecīgajam laika posmam, pārspilējumi apģērbā. Ir vēl arī citi diskutējami jautājumi, uz kuriem atbildes meklē teicēji, kultūras darbinieki, zinātnieki ... Arī dziesmu izpildījumam nereti ir savas īpatnības. Ir laukā dziedamas dziesmas, ko iekšā parasti nedzied. Skanīgas, daudz balsīgas. Telpās tādas smok nost. Danču mūzika savukārt pieprasa dancošanu. Vispār tautas māksla prasās brīvā dabā, gadsimtu gaitā saplūduši ar to.

Interese par folkloru mūsu republikā ir liela. Vēl pārāk maz informācijas pieejamas šajos jautājumos. Rajonu kultūras nodaļu vadītāji grib dzirdēt lekcijas par folkloru, par etnografisko ansambļu organizēšanu.

Folkloras materiāli glabā vērtības, kas nepieciešamas tautas kultūras pētīšanai. Taču folklorā nav tikai pagātnes lieciniece. Sakņodamās pagātnē, tā augusi un veidojusies cauri laikmetiem un iesniedzās mūsdienu dzīvē.

(Pārņemts no 1981 tautas kalendārs, izd. Avots, Rīgā.)

Aulejas etnografiskā ansambļa sievas (no kreisās) A. Vanaga, V. Dzalbe, G. Konošonoka, D. Dzalbe un T. Dzalbe.

Ansamblis "Livlist". Lībiešu kāzu spēles.

Anglijā dzīvojošie kokļu gatavotāji stāsta

Vitolds Runiks, Londonā

Man jau no bērnības ir bijuši interese uz koka darbiem — mājās uztaisīju vienu vijoli, kas skanēja tīri labi. Jaunībā pats spēlēju vijoli lauku kapelē. Latvijā nebiju kokli redzējis, ne arī dzirdējis, kā īstenībā koksle skan.

Iesākums bija 1972. gadā tiekoties ar Leonu Bodnieku Daugavas Vanagu klubā Londonā. Viņš jautāja, vai nezinot kādu, kam būtu interese kokles gatavot. Leons Bodnieks ir labākais kokļu meistars šeit Anglijā. Biju ieinteresēts, dabūju Kursas kokles plānu un ķēros pie darba.

Vispirms meklēju piemērotus kokus kokļu gatavošanai, kā liepas, kļavas, egles, ābeles, ozolus. Šie ir visvairāk lietotie koki kokļu gatavošanai. Pirmo uztaisīju no egles koka, biju apmierināts par pirmo kokli. Ķēros ar lielu interesi pie kokļu gatavošanas. Pagatavojot kokli ar labu skaņu, ir katra kokļu meistara noslēpums, un to viens otram neizpauž.

Man bija iespēja dzīvot pie neliela komponista Alberta Jēruma, un tā mēs stundām pārrunājām skaņu problēmas. Katrai koklei, ko uztaisīju, Alberts Jērums pārbaudīja skaņas kvalitāti. Kas bija ar labu skaņu, Alberts teica, skan kā orķestris, un tā es turpinu joprojām kokles gatavot, un būšu pagatavojis simts kokļu.

Labākais koks paliek liepa. No šī koka arī visvairāk tiek taisītas. Liepas kokle ar egles virsu skan ļoti maigu, tīru skaņu. Kļavas kokles ir spēcīgāku skaņu. Katram kokam ir sava īpatnēja skaņa, ļoti laba skaņa ir meža bumbieru kokam, ko angļi sauc par "Service" koku, bet to ir grūti dabūt.

Vienas kokles pagatavošanai ir vajadzīgas no 60 - 70 stundas darba, atkarībā kādus dekorējumus iegriež labākam izskatam. Dekorējums ir tikai acij patīkamaks. Galvenais ir, lai būtu laba skaņa.

Mēs, vecie kokļu meistari, vēlētos, lai kāds no jaunās paaudzes būtu ieinteresēts kokles gatavot un turpinātu mūsu iesākto darbu. Ieteicu katrai latviešu ģimenei iegādāties kokli, lai jaunai paaudzei rastos interese kokli spēlēt.

Leons Bodnieks, Harovā (Harrow)

Kokles darināšanu iepazīnos 1968. gadā pēc Andreja Jansona (Ņujorkas, ASV) ansambļa koncertiem Anglijā. Darināšanas interesi radīja kokļu skaņa un melodiju atskaņošana. Pārrunājot par šo instrumentu ar E. Dambi Londonā un sazinājoties ar K. Dravnieku Amerikā, sāku darināt kokles. Ar K. Dravnieku sarakstē pārrunājām koku īpašības, kokļu veidus un virsdēļu īpašības.

Pašā sākumā nācām pie pārlicības, ka kokles jāgatavo no tiem kokiem, kur kokles spēlētas senatnē un joprojām tagadnē, kā Baltijā, tā Somijā, Karēlijā. Mēģināju skaņas dažādību koku šķidrās, gadkārtu blīvumos un gaismas caurlaidē. Iepazinos mūzikas instrumentu literatūrā par stīgu īpašībām, un to pielietošanu dažādiem instrumentiem. Ģitāru darbnīcās iepazinos ar līmēm, kuras lieto pie stīgu instrumentu līmēšanas. Kokles aizsargkārtas — lakošanu izmēģināju lakas un to sastāvus, kā arī ņēmu vērā no seniem vijoliņu darinātājiem viņu pieredzes lakās un lakošanā.

Darīnot kokles iepazinos, ka katra kokle ir individuāla skaņā. Otru kokli nevarētu atdarināt skaņā gan ņemot to pašu koku, tos pašus izmērus, tās pašas stīgas. Tā kokle paliek individuāls instruments, kurš ar savu skaņu pievelk kā spēlētājus, tā klausītājus.

Rudolfs Priede, Līdžā (Leeds)

Rudolfs Priede, kas dzīvo Līdžā, jau pagatavojis vairāk kā 200 kokļu.

Harija Blezūra fotografijas

GATAVOJĀS JAUNATNES DZIESMU SVĒTKIEM

Latviešu jaunatnes 4. dziesmu svētku darbinieku sanāksmē Klīvlāndē, ko vadīja svētku komitejas priekšsēdis Andris Ieviņš, ierosināja ielūgt dziesmu svētkos prezidentu Rēģenu. Svētki notiks 1982. gadā no 8. - 11. oktobrim Klīvlāndē. Sarīkojumu programmas jau sastāda Dziesmu svētku padome, kuras priekšsēdis ir Mārtiņš Štauers Montrealā, bet svētku komiteja, kas darbojas Klīvlāndē, kārtos tehniskos priekšdarbus sarīkojumiem, izstādēm un svētku ballēm. Komitejā darbojas Daugavas Vanagu, draudžu, gaidu un skautu kustības jaunatne.

Jaunatnes dziesmu svētkus rīko Latviešu jaunatnes dziesmu svētku padome, kas inkorporēta Kanadā kā bezpeļņas kultūras organizācija jaunatnes dziesmu svētku rīkošanai. Padome arī nolēma 4. jaunatnes dziesmu svētkus rīkot Klīvlāndē, un izraudzījās svētku komiteju, kas veic tehniskos priekšdarbus un citus uzdevumus sadarbībā ar dziesmu svētku padomi. Svētku komitejā, kas vēl nav pilnīga, darbojas priekšsēdis Andris Ieviņš, priekšsēža vietniece Zenta Apine, kasieri Andris Celcherts un Katrīne Molca, sekretāres Līga Zemesarāja un Rita Juško Spīģera, informācijas nozares vadītājs Valdis Krebss, svētku vadona kārtotāja Zaija Kēlere, tautas deju nozares vadītāji Ieva Daukša un Kārlis Daukšs, mūzikas nozares vadītājs Torīlds Barbiņš, izstāžu kārtotāja Benita Krūmiņa un lietišķās mākslas darbu tirdziņa kārtotāja Vita Reineka.

Šajā sanāksmē, ko izkārtāja komitejas priekšsēdis A. Ieviņš un priekšsēža vietniece Z. Apine, piedalījās ap 30 jauniešu, kas uzņēmās priekšdarbu veikšanu. Komitejas priekšsēdis ziņoja, ka svētku koncerti, tautas deju uzvedums, izstādes, rakstnieku cēlieni, tirdziņš, balles un citi sarīkojumi notiks Public Auditorium lielās celtnes zālēs, Bond Court Hotel un Hollenden Inn viesnīcās, kas atrodas pilsētas centrā, tuvu viena pie otras un ar daudzām zālēm sarīkojumiem un ar istabām naktsmājām.

Komitejas priekšsēdis A. Ieviņš un vietniece Z. Apine izteica cerību, ka nākamie jaunatnes dziesmu svētki apmeklētāju skaita ziņā pārspēs līdzšinējos, jo Klīvlāndē ir labā ģeogrāfiskā novietojumā. Visus sarīkojumus iespējams iekārtot vienā vietā — pilsētas centrā. Turpat arī svētku viesiem pieejamas citas viesnīcas. Pilsētas centru un lidlauku savieno ātrvilciens, uzturēdams satiksmi ar 5 - 10 minūšu atstarpi.

Jaunatnes sanāksmē piedalījās arī Amerikas latviešu apvienības valdes locekle Astrīda Jansone. Nobeigumā bija viesīga sadzīve.

(Pārņemts no LAIKA 1981. g. 11. februāra nra)

SV. HELĒNAS VULKĀNAM VIENS GADS

Andra un Biruta Zommeres

Ar mūsu slaveno Sv. Helēnas kalna vulkānu esam varējuši pievērst daudzas jūsu domas un pat pa mīļai telefona sarunai. Taču bija jānoskaidro, vai lāva un pelni nav Portlandi apklājuši!?

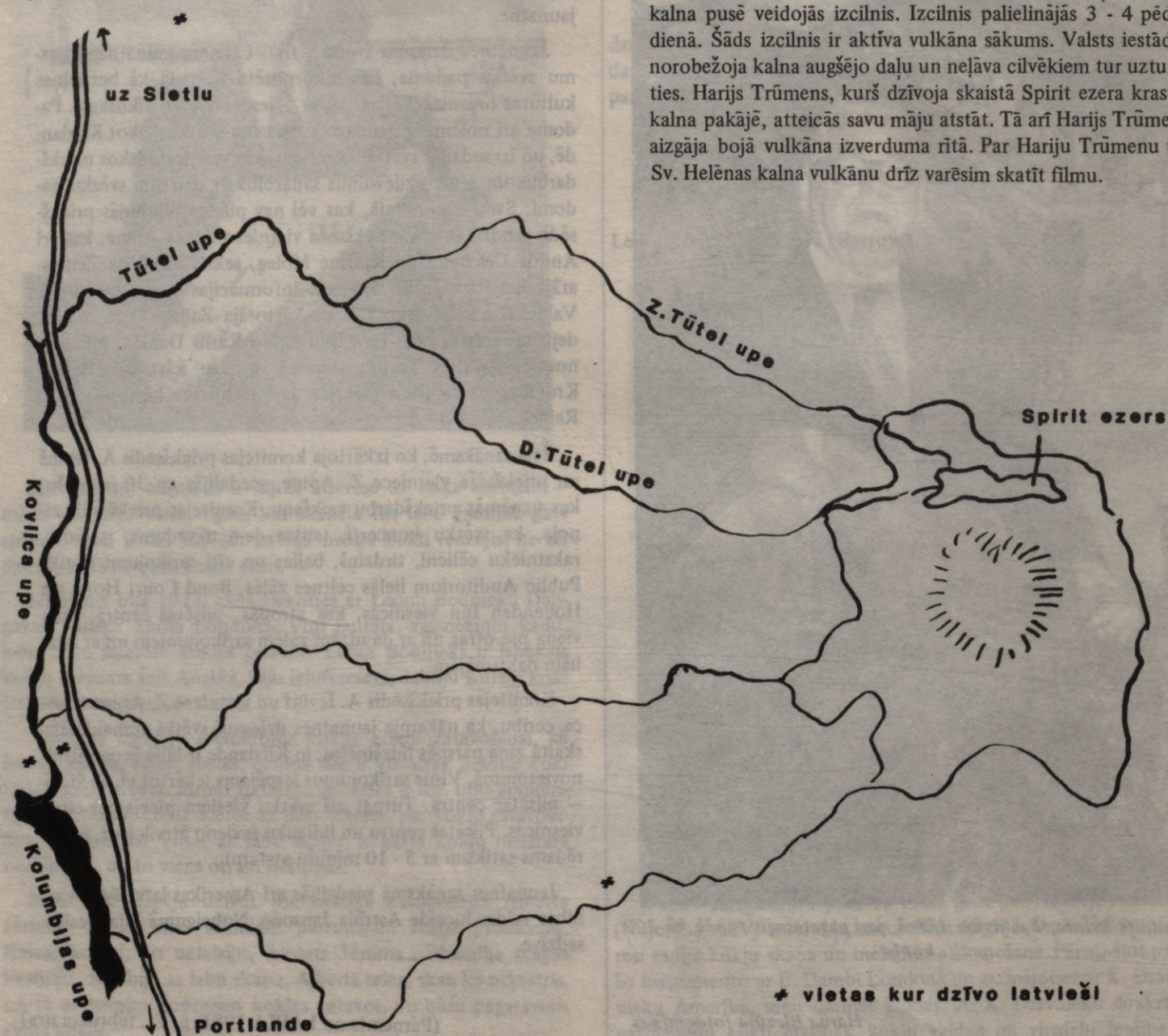
Lāva gan neatplūda 60 jūdzes līdz Portlandei. Par pelniem tā nevarētu sacīt. Kaut Portlande saņēma ļoti minimālu pelnu kārtiņu, visiem bija vienas domas, ka bija fantastiski zemes iekšējos slāņus redzēt birstam no gaisa. Salasijām pudelītēs pelnus un sūtījām draugiem — arī uz Austrāliju! Bet vairāk arī šo īpatnējo dabas parādību nevēlamies.

Bija grūti nomazgāt ielas, ietves, māju jumtus un pavisam neiespējami dabūt plāno, pelēko pelnu kārtiņu nost no mūsu mūžīgi zaļajiem krāšņuma krūmiem. Tie šovasar nebija tik zaļi!

Vulkāni rodas ejot cauri četrām stādijām. Tā arī mūsu Sv. Helēnas vulkāns dabiski gāja šo ceļu.

1. Kad zemes garozas kārtā un jūras garozas kārtā kustās un rīvējās viena pret otru, rodas milzīgs karstums, kas izkausē akmeņus zem zemes. Šī šķidrā masa tad nu ir tā magma, kas sakarstot izplēšas un tai sāk pietrūkt vietas. Magma meklē vietu, kur izplēsties. Šī karstā masa zem kalna kustās un rada zemestrīces. Sākot ar 1980. gada 20. martu Sv. Helēnas kalnu sāka tricināt zemestrīces.

2. 27. martā kalns sāka izpūst sutu. Karstumā radušās gāzes un suta bija atradušas ceļu līdz zemes virspusei. Skati bija fantastiski. Lieliem mutuljiem griežoties, suta pacēlās augstu debesis. Daudzi no mums klusībā mēģināja stādīties priekšā kāds būtu īsts izverdums. 30. aprīlī ziemeļaustrumu kalna pusē veidojās izcilnis. Izcilnis palielinājās 3 - 4 pēdas dienā. Šāds izcilnis ir aktīva vulkāna sākums. Valsts iestādes norobežoja kalna augšējo daļu un neļāva cilvēkiem tur uzturēties. Harijs Trūmens, kurš dzīvoja skaistā Spirit ezera krastā, kalna pakājē, atteicās savu māju atstāt. Tā arī Harijs Trūmens aizgāja bojā vulkāna izverduma rītā. Par Hariju Trūmenu un Sv. Helēnas kalna vulkānu drīz varēsim skatīt filmu.

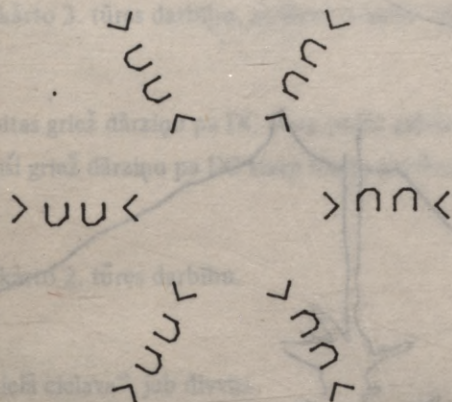

CIELAVIŅA

Choreografija – Skaidrīte Darius (1980. g. maijā, Vasaras ziedam)
Mūzika – tautas melodija no E. Melngaiļa pierakstītajiem krājumiem;

Deja 12 pāriem, 2 pāru formācijās
Solis – palēciens
Tūre – 16 takts

Izejas stāvoklis

Pirmie pāri ir centrā stāvošie puiši un viņiem blakus esošās meitas. Otrie pāri ārpusē.

1. tūre

- 1 - 8 t. Meitas, iekšējās rokas saņemtas, ārējās nolaistas, drusku pieturot brunčus, ar palēciena soli virzās starp puīšu gatvēm pa DCV līdz nonāk pie saviem puīšiem un ievirzās viņu vietās. Puīši stāv ar rokām nolaistām gar sāniem.
- 9 - 16 t. Puīši atkarto meitu 1 - 8 t. darbību. Meitas stav, rokas gar sāniem. Puīši ievirzas meitu vietās.

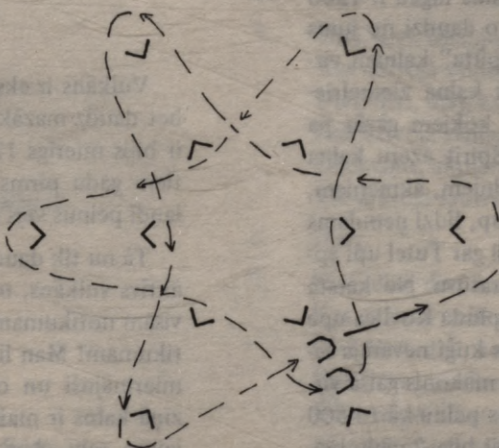
2. tūre

- 1 - 2 t. Pāru meitas griežās labajos elkoņos.
- 3 - 4 t. Meitas griežās ar saviem puīšiem kreisajos elkoņos.
- 5 - 8 t. Atkārto 1 - 4 t. darbību.
- 9 - 12 t. Pārinieces, iekšējās rokas saņemtas, ārējās nolaistas, dejo pa DC uz priekšu, un 12. takti 3x sasit plaukstas pie tad blakus stāvošā puīša (2 uz priekšu) un, griežoties viena pret otru, atrodās ar seju pret DC.
- 13 - 16 t. Meitas dejo pret DC, atgriežoties pie saviem puīšiem. Beidzamās takts beigās sasit plaukstas pie sava puīša un pagriežās ar skatu pa DC.

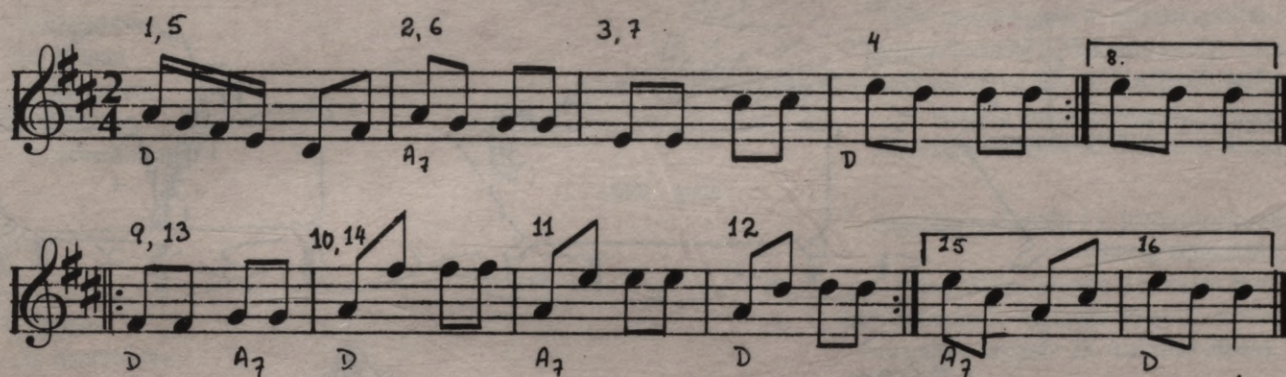
3. tūre

“Cielaviņas skrējieni”

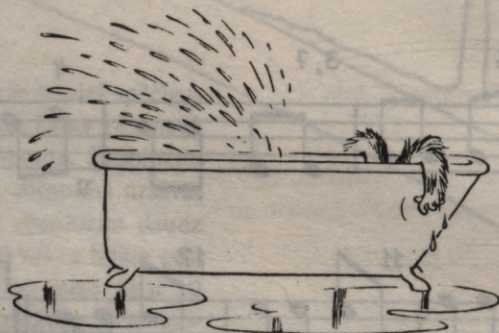
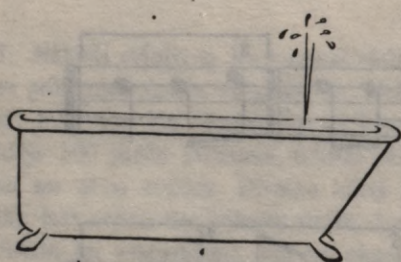
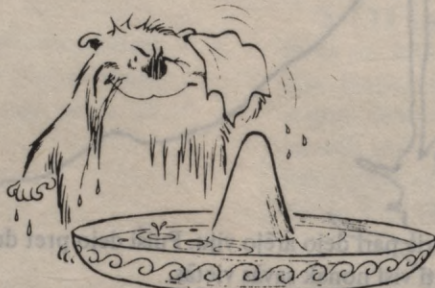
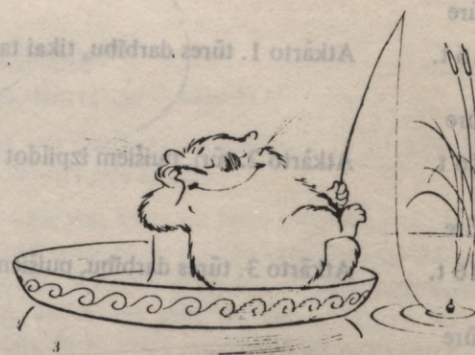
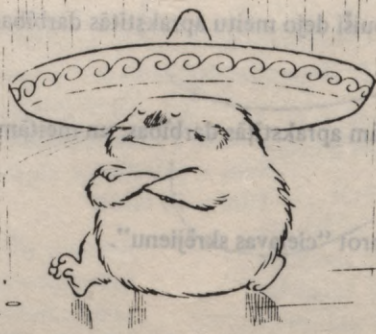
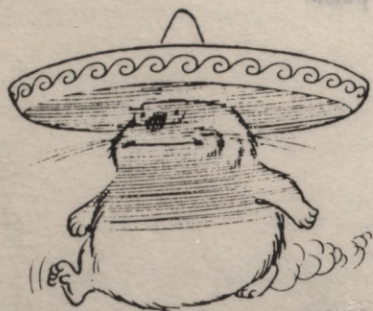
- 1 - 16 t. Meitas, krustojot viena otras ceļu, virzās līkločī ap stāvošajiem puīšiem pa DC līdz nonāk pie saviem puīšiem, un ievirzās viņu vietās. Meitas, kuras virzās no āra uz centru, dod ceļu (“No iekšas pa priekšu”). Rokas nolaistas, mazliet pieturot brunčus. Puīši stāv, rokas nolaistas.

4. tūre
1 - 16 t. Atkārtō 1. tūres darbību, tikai tagad puīši dejo meitu aprakstītās darbības, un meitas puīšu.
5. tūre
1 - 16 t. Atkārtō 2. tūri, puīšiem izpildot meitām aprakstītās darbības, un meitām puīšu.
6. tūre
1 - 16 t. Atkārtō 3. tūres darbību, puīšiem izdarot "cielavas skrējenu".
7. tūre
1 - 8 t. Meitas griež dārziņu pa DC starp puīšu gatvēm. Beidzamā taktī meitas ievirzās puīšu vietās.
9 - 16 t. Puīši griež dārziņu pa DC starp meitu gatvēm, un iestājās savu meitu vietās.
8. tūre
1 - 16 t. Atkārtō 2. tūres darbību.
9. tūre
"Lielā cielava", jeb divvija
1 - 16 t. Pirmie pāri dejo iekšējo viju, un otrie pāri dejo ārējo viju. Puīši dejo pret dejas ceļu un sāk viju uz āru; meitas pa dejas ceļu un sāk viju uz iekšu. Beidzamā taktī visi nonāk savās vietās.
10. tūre
1 - 8 t. Meitas atkārtō 1. tūres 1 - 8 t. darbību.
9 - 16 t. Vadošo pāru meitas iziet no apla un loku metot izved visus no skatuves. Beidzamo meitu pārim pievienojās beidzamais puīšu paris utt.

1. Instr.	6. Instr.
2. Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas miedzīņa negulēja?
Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas miedzīņa negulēja?
Puisis miega negulēja, negulēja, negulēja,
Uz meitiņu domādamsi, uz meitiņu domādams.	7. Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas dzīvoja saules mūžu?
Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas dzīvoja saules mūž?
Ūdentiņis, akmentiņis, akmentiņis, akmentiņis,
Tie dzīvoja saules mūžu, tie dzīvoja saules mūž'.
3. Instr.	8. Instr.
4. Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas miedzīņa negulēja?
Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas miedzīņa negulēja?
Meitiņ' miega negulēja, negulēja, negulēja,
Raibus cimdus adidama, raibus cimdus adidam'.	9. Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas dzīvoja saules mūžu?
Divi, divi, divi, kas tie divi,
Kas dzīvoja saules mūž?
Ūdens upes likumāi, likumāi, likumāi,
Akmens kalna galiņāi, akmens kalna galiņā.
5. Instr.	10. Instr. (kamēr nodejo)

Kalendārs

1981. gadā

no 19. - 26. aprīlim
no 1. - 3. maijam
9. maijā
no 14. - 18. maijam
no 13. - 15. jūnijam
no 1. - 5. jūlijam
no 23. jūlija - 17. augustam
no 23. - 26. jūlijam
no 11. - 17. augustam
no 16. - 23. augustam
no 26. - 31. decembrim
no 26. decembra - 1982. g. 3. janvārim

4. globālās Daugavas Vanagu dienas, Melburnā.
Vācijas latviešu dziesmu dienas, Minchenē.
Senatnes teātra vakars, Brisbanē.
Austrālijas latviešu 1. jaunatnes kongress, Braitā (Bright), Viktorijā.
Austrālijas latviešu 21. teātru festivāls, Adelaidē.
Kanadas latviešu 7. dziesmu svētki, Toronto.
Eiropas latviešu vasaras skola "Rīga", Minsterē, Vācijā.
Anglijas latviešu 10. dziesmu svētki, Lesterā.
5. Vispasaules latviešu jaunatnes kongress, Straumēnos, Anglijā.
3 x 3 nometne, Garezerā, ASV.
Austrālijas latviešu 31. kultūras dienas, Brisbanē.
Austrālijas latviešu gaidu un skautu jendū 15. lielā nometne, Adelaidē.

1982. gadā

no 2. - 10. janvārim
janvārī
maijā
maijā un jūnijā
jūnijā
no 1. - 5. jūlijam
no 25. - 31. jūlijam
no 21. - 29. augustam
no 8. - 11. oktobrim
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 14. jaunatnes kursi, Brisbanē.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
Austrālijas latviešu 20. jaunatnes dienas, Sidnejā.
Saules jostas ansambļa tūrneja Amerikā.
Austrālijas latviešu 22. teātru festivāls, Melburnā.
ASV rietumkrasta 9. dziesmu svētki, Portlandē.
Eiropas latviešu 5. dziesmu svētki, Lidsā, Anglijā.
Latviešu gaidu un skautu 4. lielā nometne KĀVU GAISMĀ, Mičigenā, ASV.
4. latviešu jauniešu dziesmu svētki, Klīvlendē.
Austrālijas latviešu 32. kultūras dienas, Kanberā.

1983. gadā

janvārī
janvārī
jūnijā
no 2. - 4. jūlijam
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 15. jaunatnes kursi, Kanberā.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
Austrālijas latviešu 23. teātru festivāls, Pertā.
ASV latviešu 7. vispārējie dziesmu svētki, Milvokos.
Austrālijas latviešu 33. kultūras dienas, Melburnā.

1984. gadā

janvārī
janvārī
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 16. jaunatnes kursi, Melburnā.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
6. vispasaules latviešu jaunatnes kongress, Austrālijā.
Austrālijas latviešu 34. kultūras dienas, Lonsestonā.

Peanuts

3.-

